

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

12+
2015 сыл
Атырдыах ыйын
22 күнэ
Субуота
№99-101 (10333)

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

Сонуннар тиһиктэрэ

Атырдыах ыйын 27-30 кк Дьокуускайга «Семья – наш теплый дом» дьин оҕо иитэ ылбыт дьиз кэргэттэргэ аналлаах үһүс республикатааҕы форум ытыллар. Манна 13 муниципальнай тэриллииттэн 19 дьиз кэргэн, 43 оҕо, барыта 65 киһи кыттыны ылыахтара. Форум чэрчитинэн араас кэпсэтиилэр, «төгүрүк остуоллар», төрөппүттэргэ сүбэ-ама, оҕолорго психологическай, медицинскэй консультациялар, сайыннарар, үөрэтэр хабааннаах оонньуулар тэриллиэхтэрэ.

Итини сэргэ дьиз кэргэттэргэ конкурстар ытыллыахтара. Бу улахан тэрээһингэ Нам улуунуттан икки дьиз кэргэн кыттар. Ол курдук, М.П. Сивцева 7 оҕотун кытта «Традиции» номинацияҕа бэлэмнэнэр. М.Г. Щеглова 3 оҕотунаан «Спортивная семья» түһүмэххэ холонон көрүөхтэрэ.

Кыстык — 2015

Улуус киинин олохтоохторо көрө-билэ сылдьалларынан «Намкоммунтеплогенерго» ААТ «Энергосберегающей технологии» киллэри программанан Октябрьскай, Ленин уонна Ойуунускай аатынан уулуссаларга баар дьизлэри ититэр ситим трассаларын уларытыыга улахан кээмэйдээх үлэни ыттарар сылдьар. Трассаны уларытан сагалы тардыы, өрөмүөннүүр үлэ өссө Аммосов уулуссаҕа бара турар. Аммосов, Кооператив уулуссалар ситимнэригэр

ИТИТИИ ХААЧЫСТЫБАТЫН ТУПСАРААРЫ

Хатын-Арыгытааҕы учаастак начальнига Кирилл Афанасьевич Алексеев салайааччылаах биригээдэ көхтөөхтүк үлэли сылдьар. Үлэни болдьоммут кэмигэр бүтэриэхпит дьин эрэннэрэллэр. Октябрьскай, Ленин уонна Ойуунускай аатынан уулуссаларын трассатыгар субподрядчыгынан конкурска кыайбыт В.В.

Сыромятников салайааччылаах куораттан сылдьар биригээдэ уу ситимин «Изотекс» дьин полимернай турбаларынан уларытыыга ылсан үлэли сылдьар. Ититэр ситим траншеяларын Леонид Стрекаловскай мини-экскаваторынан хастаран бүтэрэн ээр. Бу кыра буолан баран олус кыахтаах, олус туһалаах техника эбит. Көрөн турдахха

чинг сири, кумаҕы баһан ыларды, бырылачы баһан таһаарар. Экскаваторщик Леонид биэрбит соруудахтарын кэмигэр толорон иһэр буолан үлэ барыта кинитэн иннибэт эбит.

Бу былааннамыт үлэлэр ситэрилиннэхтэринэ итинэн хааччыы мантан инньэ быдан тупсар чинчилээх.

И. ИВАНОВ

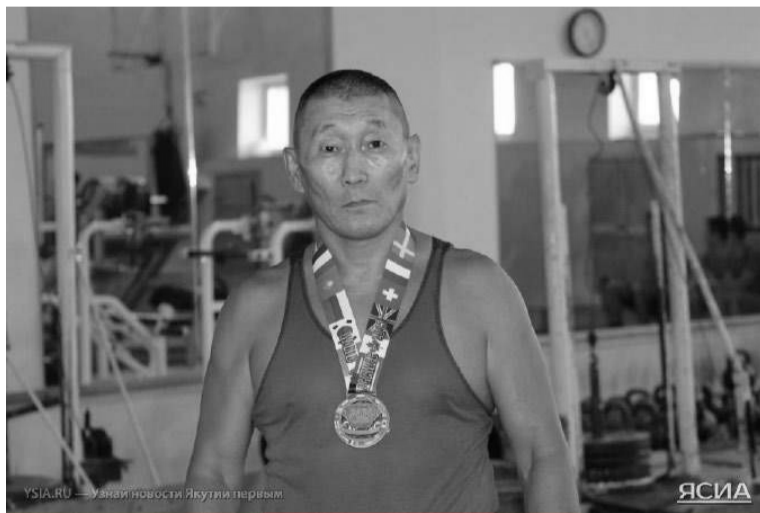
РЕСПУБЛИКА УОННА ААН ДОЙДУ ТУОНАТЫГАР

Атырдыах ыйынааҕы республика учууталларын сүбэ-муннааҕа быйыл үһүс төгүлүн «Тыа сири бастыг оҕо саада» дьин көрүү-конкурсу ыттар. Атырдыах ыйын 19 күнүгэр конкурсу өрүүллөх аһыллыыта Дьокуускайга буолан ааспыта. Манна республикаттан 65 оҕо саада кыттар баҕатын биллэрбитэ. Биһиги улууспуттан 4 оҕо саада: «Кэнчээри» (сэб. Л.И. Дьяконова, Модут), «Хатыгчаана» (сэб. А.С. Шумилова, Аппааны), «Сарыал» (сэб. С.К. Индеева, Хамаҕата), «Кэскил» (сэб. Л.К. Харитоновна, Нам) кыттыахтара. Конкурс хас да түһүмэтинэн ытыллар. Түмүгэ сыл бүтүүтэ биллиэ. Дьүүлүү сүбэ биллэрбитинэн, оҕо саадын бары үлэһиттэрэ оҕолорго уонна төрөппүттэргэ сирдээх, зйэлээх буолуулар улахан болҕомтоҕо уурулуоҕа.

Бэлиэтээн эттэххэ, инники сылларга бу конкурска «Кыталык», «Чуораанчык» (Нам), «Сардаана» (Бөтүн) оҕо саадтара кыттан анал номинациялары ылаттаабыттар.

***

Биир дойдутаахпыт, 1 Хомуустаахтан төрүттээх, 58 саастаах мадьыны Николай Константинов штанганы көтөбүүгэ тутта үс рекорду олохтоото. Ол курдук, Курскайга ытыллыбыт силовой көрүгүнэр аан дойдутааҕы кубоктарыгар иккиэ буолан кыттан, тэнгнээхтэрин булбатылар. Киини кытта ХИФУ ИФКиС преподавателэ Евгения Бубкина мас-рестлингэ Черноземья чемпиона буолла.

Николай Элляевич күрэхтэһиигэ кыттыбытын тэнгэ, мас-рестлингэ маастар-кылаас ыппыт. Судьуйалаабыт. Бэтэрээннэр ортолоругар күрэхтэһии ытылларын истэн, улахан эрчиллиитэ, дьарыга суох да буоллар, (от ыйыгар Киргизия сүүмүрдэммит хамаандатын эрчийэ сылдьан сиһин эчэппит) күүһүн холонон көрөргө санаммыт. Бастакы эргииргэ 170 кг, иккискэ 190 кг, үһүскэ 202,5 кг штангалары көтөҕөн Россия спордун маастарын нуорматын уонна иккис түһүмэххэ олохтообут рекордун тупсаран биэрбит. Салгыы 57-59 саастаахтарга 207,5 кг көтөҕөн рекордун 5 төгүлүнэн улаатынарбыт. Онон мантан ыла, мас тардыһыытын тэнгэ биир дойдутаахпыт силовой көрүгүнэр дьарыктанар баалаарын биллэрбит. Итинэн 232,5 кг көтөҕөн норуоттар икки ардыларынааҕы кылаастаах маастар нуорматын толорорго баалаах.

Л. НОГОВИЦЫНА

Хайдах олордугут, ыаллар?

Атырдыах ыйын 19-20 күннэригэр улууспут балыһатыгар, М.К. Аммосов аатынан ХИФУ медицинскэй институт сиэстэрэлэри бэлэмниир кафедратын декана Н.С. Дьячковский үс студенынаан уонна Канадатааҕы Саскачеван университетин сиэстэрэ дьыалатын колледжтын преподавателэ Буллин Кэрал Энн икки студенынаан «Инновационный образовательный институт по сестринскому делу

атастастылар. Киһилэр дойдутуларыгар ыраах сытар хогугу нэһиликтэргэ биһиги айылҕабытыгар майгынын этилэр. Балыгынан, булдунан дьарыктаналлар, кыһынын тымны эбит. Онон ордук үлүүүгү, ыт ытырытын хайдах эмитиһилэрин интэриэһиргээн ыйыттылар.

Дьячковский Н.С.: «2010 с. бу икки улахан университет хардарыта үлэлэһэргэ Сөбүлэһии түһэрибитэ. Ол чэрчитинэн Дорубуйа харыстабылын министерствотын кытта сүбэлэһэн баран, республика үрдүнэн

чеван университетин студенаара сестринскэй специальноска практика бара сылдьаллар».

Буллин Кэрал Энн: «Тыа сиригэр медицина хайысхата хайдах үлэлирин билсэ сылдьабыт. Саха сиригэр кэлэн элбэх билиини ылыбыт. Сүннүгүн биһиги регионнарбыт айылҕа, сир-уот да, медицинэ да өттүнэн майгыннаһар эбиттэр. Биһиги дойдубутугар интернет нөҕүө үөрэнэн идэ баһылыыллар. Ол курдук бу Саха сиригэр киирэрин баҕарабыт».

Слепцов Л.А. (Нам улуунун

СОНУН ҮАЛДЬЫТТАР

на Севере» дьин Аан дойдутааҕы бастакы сайынны институт үлэтин чэрчитинэн сэргэх уонна сонун тэрээһин буолан ааста.

Тэрээһин бастакы чааһыгар улуустааҕы киин балыһаҕа нэһиликтэр сиэстэрэлэрэ, үлэһиттэрэ кыттылаах «Аҕыйах ахсааннаах уонна киинтэн тэйиччи олохторо тыа олохтоохторугар медицинскэй көмө» дьин тиэмэ тула киһг ыырдаах кэпсэти, кыһалҕалары быһаарсыы, уопут атастаһы буолла. Онтон тэрээһин иккис чааһыгар Саскачеван университеттэн кэлбит преподавателэ уонна студенааҕа Граф Бизергинээҕи ФАП-ка тиийэн акушер Игнатьева А.Е. үлэтин билиһиннэрдилэр. Онон тиийиппитигэр, орубуна, үс эдэр ийэлэр оҕолорун көрдөрө сылдьаллар эбит. Онон ыалдыттарбыт тыа сири акушерын үлэтин тус бэйэлэринэн көрдүлэр-иһиттилэр. Ол кэнниттэн биир идэлээхтэр санааларын

Нам улуунун балыһата тэрээһин өттүнэн, кадровай боппуруска хабааннаах үлэни үчүгэйдик ыттарынан уонна тыа балыһаларыттан билигин таһымна эпийттиир биир бастыг үлэлээгинэн сыаналаан, тас дойдуту студенаарын аҕалан практика ыттарыахпытын сөп эбит дьин санааҕа кэлбиһит. Онон Саска-

кылаабынай бырааһа: «Бу курдук хардарыта үлэни ситимин быспакка, биһиги специалистарбытын эмиэ тас дойдута ыттан идэлэрин таһымны үрдэтиигэ үлэ барарын баҕарабыт. Биһиги үлэбитин сыаналаан маньык проекка кыттыбыппытыттан олунун үөрөбүт».

С. АРГУНОВ

Сагарбат буолуохха сатамат

1992-1997 сс. велосипед олох аһыыгы сылдьыбыта. Онтон кэнники 2005 сылтан кытай велосипеда атыыга элбээн уонна дьон-сэргэ арыый харчыланан кыра оҕотуттан кырдыаһыгар тиийэ велосипед дэлэйдэ. Масына суолугар аһара элбээн, уулуссаҕа кутталы үөскэтэллэр. Онон 2-3 саастаах оҕолор аспаал суолга велосипед тэбэн оонньуулар. Бадаҕа, кытайдары үтүктэн иһэбит. Уулуссабыт икки өттө кыараҕас буолан, онон оҕор сатыы дьон аспаалынан хааман лабыян иһэр буолаллар. Улахан нэһиликтэргэ велосипедка анал суол наада буолсу. Сатыы да сылдьарга сөптөөх суол суоҕа куһаҕан. Кыһын халыг хаарга сатыы сылдьар сир хаарын хаһыттары үлэтэ тиһигин быспакка ытыллыан наада. Халыг хаары күрдүбэт буоланар, уулусса модьоболонон, масыналар да аасыһалларыгар ыарахаттар үөскүүллэр. Онон муниципальнай тэрилли уулуссаны көрүөхтээх, онон Москвадан дьаһал наадата суох.

СУОЛ ЭРЭЙЭ

Мин санаабыр, сатыы уонна велосипедтаах дьон сылдьар суолларын анаан оноруу аныгы олох ирдэбилэ буолуох-

таах. Билигин нэһилик, улуус 37%-на кырдыаҕас, инбэлиит, оҕо, дьахтар, суолга эрэдэнэр арана буолар. Маны таһынан, хараҕа уулуссаны сырдатты үлэтэ күүскэ ытыллыахтаах. Оскуола, детсад, маҕаһынын тастара толору сырдатыллан туруохтаахтар. Хараҕа билбэт киһи мунан, киирэр ааны көрдүүр түбэлтэлэри баар суол. Уулуссаны сырдаттыны Майаҕа кыайа-хото онорбуттарын сөп санаабытым.

К. ЕРЕМЕЕВ, Кыһыл-Сыыр

Сүгэ кыайбатабын сүбэ хотор

МӨККҮӨРҮ ТОХТОТОР ТУҢУГАР

Атырдык ыйын 19 күнүгэр «Нам улууһа» МТ баһылыга А.П. Атласов СР булт хаһайыстыбатын департаменын салайааччыта Николай Николаевич Сметанины кытта кэпсэтиилэринэн туһааннаах тэрилтэ, ААО «Сахагипрозем» эппиэттээх үлэһиттэрэ, СР ТХНЧИ уонна биология институтун учуонайдара тахсан Нам улууһугар баар бултанар сирдэри туһаны уонна харыстааһын туһунан нэһилик баһылыктарын, булдунар дьарыктанар дьоннору, булчуттар обществоларын салайааччыларын кытта сүбэ мунньабы ыыттылар.

Бу мунньахха Н.Н. Сметанины сэргэ куораттан тахсыбыт: биология институтун учуонай секретара И.М. Охлопков, СР ТХНЧИ профессора, ветеринарнай наука доктора М.П. Неустроев, булт департаменын отделын кылаабынай специалиһа В.Е. Охлопков, «Сахагипрозем» ААО генеральной директорун

1 солбуйааччы А.А. Кириллин кыттыбын ылылар.

«Сахагипрозем» ААО Нам улууһугар баар бултуур сирдэри туһаны уонна көрүү-исти туругун көрдөрөр электроннай картаны 2012 сыллаахха онорбут. Манньк докумуон республика 5 эрэ улууһугар оноруллубут. Онно улуус территориятыгар төһө кыыл-сүөл үөскүүрө, үөскүөн сөбө аабыллыбыт, бултуур сирдэри туһаныга ылбыт субъектар сирдэрин кыраныссалара, сыһарыллыбыт, сыһарыллыбатах сирдэр ханньк көрүнгүнөн туһанылла сылдылалара ыйыллыбыт.

Биһиги улуспугар бултуур сир уопсай инээн 1120051,41 кв.м. Ол иһиттэн уопсай туһаныга сылдьара 50,96%, сыһарыллыбыта 30,24%, уһулччу көрүүгэ-истиигэ сылдьара 10,01%, бултуурга хаачахтардаах сирдэр 2,97%. Бултуур билиэттээх киһи ахаана

1750 эбит. Булдунар дьарыктанар 7 юридическэй сирэйдэр уонна ИП бааллар. Олор истэригэр Арбынча ИП Бугаев П.Е., Таастаахха ИП Казанов Н.Н., Уөдэйгэ ИП Эверстов А.И., Арбынча «Дьокуускай» РКО уонна РОО, Уөдэй, Таастаах сиригэр «Бэрбик» ОПКХ, Түбэ, Маймаҕа сиригэр «Түбэ» ТХПК.

Кэпсэтииттэн иһиттэххэ улуус булчуттарын уонна нэһиликтэр дьаһалталарын кыылы-сүөлү бултуурга көнүлүмэмт сирдэр («зона покоя») Көңгөмэ үрэх сүннүөнүн тэриллибитэ уонна кэһники сыллаларга тайабы, эһэни у.о.а. кыыллары бултуурга квотаны, лицензияны биэри аччаан иһэрэ долгутар эбит.

Николай Николаевич: «Зона покоя» диэн сиргэ олохтоох нэһилиэнньэ сир астыра,

мас кэрдэрэ, оттуура көнүлүнэр, бултуур көнүлүмэмт. Онтон квота аччааһына республика салалтатыттан тутулуга суох, Россия нормативын оноруга олохтоох усулукта учуоттамматабыттан тахсар уонна улустан (булчуттартан уонна дьарыктанар тэрилтэлэриттэн) учуоту ытар карточкалары итэһэс-быһаас хаачыстыбата суох онорон түһэрииттэн уонна толорон ыппаттан тахсар. Манньк туоратыахха, учуоту ытар дьонго көмөлөһөххэ наада», -- диэн эттэ уонна Сөбүлэһии түһэрсэн бииргэ үлэлииргэ ыһар.

Мунньах боротокуола республикатаабы булт департаменыгар тиэрдилизэ диэн буолла. Өрүттэр бултуур сир-уот сыһарыллытын, туһаныллытын бэрээдэктир сыалтан Сөбүлэһии түһэрсэр туһунан биир санааҕа кэллилэр. И. ИВАНОВ

Спорт — дьулуур, спорт — тулуур

Атырдык ыйын 7-8 күнүгэр Физкультурник күнүгэр аналлар КСК-га уонна стадионга улахан дьонно футболга, стритболга, лаптага, оҕолорго «Көрдөөх стартаҕа» күрэхтэһиилэр ыытыллылар.

Бу күрэхтэһиилэри спорт уп-

түөстэригэр мэтээл, грамота, кубок тутан үөрэн-көтөн тарбастылар. Лапта — саҥа аан бастааһын улууска ыытыллына, дьон сүрдээбин диэн бу оонньуону биһирээтилэр, манна киһи кэрэхсирэ диэн баар — оҕолор кытта оонньоотулар. Ленскэй

нэһилик иһинэн 7 түөлбө баарыттан 5 түөлбө кытынна, олортон саамай тэрээһиннээхтэрэ, күөстээхтэрэ, быһыйдара «Чэчир» түөлбө олохтоохторо кыайдылар.

Улахан футболга 3 хамаанда кыттыбыттан кыайылаабынан Аппааны хамаандата та-

ФИЗКУЛЬТУРНИК КҮНҮГЭР

рвленията, РСДЮСШ, «Лидер» МАУ ЦС кыттыһан ыытылар, тэрийэччилэр ааттарыттан үөрэбит диэн баар — төһө да от үлэтэ үгөннөн, сир аһын хомуура силигилээн турдар, дьийуот өрөмүөнүн аахсыбакка туран биһиги күрэхтэһиилэригэр суолта биэрэн кыттыбыт бары спортсменнарга тэрийэччилэр ааттарыттан барҕа махтал тылларын тиэрдэбит. Бу күрэхтэһиилэргэ барыта 150 киһи кытынна. Кыайылаахтар

быста.

Атырдык ыйын 1-2 күнүгэр Благовещенская куоракка пауэрлифтинга аһаҕас турнир буолан ааста. Манна 52 кг. Алексей Карамзин кытан 1 миэстэни ылла. Евгений Иванов 40-44 саастаахтарга кирсэн ветераннарга мунугуур кыайылаах аатын сүктэ. Андрей Фасхутдинов 75 кг. 2-с миэстэни ылла. Онон быһыппастар былычыннаах күөстээх уолаттарбытын үрдүк ситиһиилэринэн эбэр-дэлиибит!

Атырдык ыйын 2-3 күнүгэр Таатта улуунун Чөркөөбөр илиинэн от охсуугугар республика күрэхтэһииттэрэ буолан ааста.

Күрэхтэһииттэ — барыта республика улуустарыттан 13 хамаанда кытынна. Нам улуунун хамаандата ситэтэ суох хамаанданан кыттан, хомойдуу иһин, миэстэлэспэтиилэр. Ол да буоллар биридмилээн бөлөххө эр дьонно 9 эр бэрдэ кыттыбытыттан Леонид Зырянов (Уөдэй) 2-с миэстэ буолан түөһүгэр мэтээл, илиитигэр грамота уонна «Бензокоса» тутан үөрүүтэ үксээтэ. Намтан 4 киһи кытынна, Ион Васильев (Модут), Дарья Эверстова (Аппааны), Александр Новгородов (Уөдэй). Бу кыттыбыт дьоннортон Ион Васильев хаһыс да сылын кыттар баай уопуттаах охсооччу тобо миэстэҕэ тиксибэтийдэтэххэ биричиинэтэ биир — 70-тан тахсыбыт киһи

30-таах уолаттары кытта тэһгэ киисэ сылдьар, манна сааһынан арааран, тэһгээхтэрин кытта киисибитэ буоллар үс иһигэр хайаан да кириэһтээх этэ. Саастаах дьонно республикаҕа биир биллэр от охсооччу. Онон кэлэр күрэхтэһиилэргэ саастарынан аттаран туруорууну хайаан да улуустаабы буоллун, республикатаабы буоллун туруорсуохха наада. От охсуута оҕо оонньуута буолбатах, сайын өңүрүк куйас сатыылаан турдагына 10 час устата от охсуохха диэтэххэ мээһэнэн дыала буолбатах. Ити биир. Иккиһинэн, кыттааччы ахаанын хайдах элбэтэбит, кыттар дьоммут саһырдылар, эдэрдэр наадалар. Биһиги хамаандабытыгар билигин ылан көрдөххө 18-гар диэри саастаах уолбут суох.

Холбурун ылан көрдөххө, мин манньк этиилээхпин. Или охсуутун улуус «Комплекснай

спартакиада тын» былааныгар киллиэриэххэ наада, оччотугар нэһиликтэр интэриэстээх буолуо этилэр, иккиһинэн, кыттааччытын ахаана элбиэ этэ. Сүһүнүн, улуустаабы күрэби ытар буоллаха хайаан да республика балаһыанньатыгар олобуран ыгытаахха наада, туох баар бары састаабын, эдэрин, эр киһитин, дьахтарын, тыраахтарын киллэрэн туран, оччотугар эрэ толору састаап баар буолуо.

Бу дьоммут күрэхтэһииттэ баралларыгар күөс-көмө буолбут спонсордарытыгар: Протопопов Куприян Николаевичка, «Эрэл-Агро» ООО, Винокуров Захар Васильевичка, «Дьөһөгөй» к/х күрэхтэһииттэ кыттыбыттар уонна салайан илдьэ сылдьыбыт салалта аатыттан барҕа махтал тылларын тиэрдэлэр.

И. УВАРОВСКАЯ-КҮРҮҮЛГЭН

Былыргыны былыт саппат

СИБЭТИЭЙ МИЭСТЭ БААР БУОЛУО

Атырдык ыйын 12 күнүгэр 1 Хомуस्ताахха часовня тутулар сирин Отец Никон сибэтии гынар тэрээһинэ буолан ааста. Өрдөөүтэ бу сиргэ, күн уотугар кылбайа, ыраахтан санаара күлүмнүүр куполлардаах Кыһыл Сыырдааһы Покровская таһара дьийэтэ дьонусэргэни ыһыра-угууа турбута. Бу тутуу 1962 с. сааһыгар баһаарга былдыһан, күл-көмөр буолбута.

Кылгастык историяны сэгэтэн көрдөххө, архыпп маторыалааһына оччолорго таһара дьийэтин тутуу хайдах саҕаламмытын туһунан манньк кэпсээлэр:

1. «Якутская духовная академия от 9 октября 1857 года № 973. В Намскую инокоронную управу. Духовные правления выслушали резолюцию Его Высоко-Просвещения данный на прошение Намского улуса Хомуस्ताхского наслег на сооружение церкви на местности Красный Яр».

2. «Храм строился с 1869 г. за счет общества Хомуस्ताхского наслег Намского улуса с разрешения Его Присвещения, Присвещеннейшего Дионисия Епископа Якутского и Вилюйского, окончено и освящено 15

сентября 1885 г. Яковым, Епископом Якутского и Вилюйского».

Сотору каминэн Хомуस्ताахха таһара дьийэтэ турбут сиригэр саҥа часовня тутуллан нэһилик дьонусэргэтэ сүгүрүйэллэригэр, ыраастаналларыгар сибэтиэй миэстэ баар буолуо диэн сырдык, ыраас санаа саҕыллар.

Е.И. НЕУСТРОЕВА,
1 Хомуस्ताах

Биллэрин курдук, Максим Кирович Аммосов 1897 с. ахсынньы 22 күнүгэр соҕуруу Хатырыкка, атынньк эттэххэ, биллигин Модут нэһилиигин Балабаннаах арыытыгар төрөөбүтэ. Бииргэ төрөөбүттэр 13-эр этилэр. Максим тохсус оҕонон төрөөбүтэ, репрессия кэнниттэн соҕотох Миитэрэй хаалан олох олоҕорбута, үйэтин моһоон 88 сааһыгар өлбүтэ, Балабаннаах арыытын үрдүгэр хараллан сытар. Миитэрэй Максимтан 7 сүл балыс. Максим Аммосовтан ураты Балабаннаах арыытыттан төрөөн-үөскээн биллиилээх партиянай деятель, военоначальник Илья Николаевич Прыздников тахсыбыта. Кини Саха сиригэр сибээскэй былааһы олохтоонун актыыбынай кыттылааһына, якутревком чилиэнэ, кини бастааһы ЧОН-нары (части особого назначения) тэрийбитэ. Ити чаастар бандьыттааһыны утары актыыбынайдык охсуспуттара уонна бандьыттааһын тэһиэрин тохтоппуттара. Итинэн, мантан, республика чемпион олонхоһута Сивцев Афанасий Егорович — Дьийбэ Бытык төрөөн-үөскээн тахсыбыта.

БАЛАҔАННААХ ААТТААХТАРА

1935 с. буолбут республика чулуу олонхоһуттарын күрэхтэһэр бастаан Афанасий Егорович республика чемпион олонхоһутун аатын ылбыта. Итини таһынан, мантан саха норуотугар улаханньк биллибит эмчит, отонот Лебедев Илья Антонович төрөөн-үөскээн тахсыбыта. Илья Антонович сыарҕалаах атынан Кэбээйинэн, Уус-Алданьнан сылдьан илиилэрэ-атахтара тостубут дьону унуохтарын тутан атахтарыгар туруорара. Бу Нам улуунун аатын республикаҕа элбэхтик ааттаппыт дьоннор үтүөлэрин учуоттаан, улуус дьаһалтата (баһ. Атласов А.П.) бу Балабаннаах арыытыгар мемориальной комплекс туруоруон наада.

Максим Аммосов 12 сааһыгар Нам 3 кылаастаах оркуолатын үөрэнэн бүтэрибитэ. 16 сааһыгар куорат 4 кылаастаах оркуолатын, 21 сааһыгар учительскай семинарияны, онтон Сибревком быһаарытынан Томской губернияҕа ытыллалар, онно тийиэн Ново-Куское дэриэбинэҕэ учууталлыыр. Учууталлыы-учууталлыы революционнай үлэһит дьарыктаммыта. Ол бириэмэҕэ Сибиргэ Колчак былааһа сабардан турара. Ханньк баһара былааһы утары, тэрээһиннээх утары турууну кырыктаахтык хам баттыллара. Сырыны ахсын араспаанньатын уларыта сылдьан, Сибири куораттарынан, Казакстаньнан сылдьан эдэр ыччаттар ортолоругар комсомольскай, партиянай ячейкалары аһара. ЧК-га туруорсан Саха сирин автономнай республика онорторбута, бу туруорсуу элбэх сыллар усталагыгар барбыта. Утарылаһааччылар даһаны аһыйаһа суохтар этилэр.

Колчак былааһа сууллубутун кэннэ Саха сиригэр тийиэн кэлбитэ. 1923 с. Саха сиринээҕи партия обкома Максим Кировичи промышленность уонна эргиин наркомунан аһыйар. 1923 с. саас муус устарга В.П. Бертин баһылыктаах поисковой-разведочнай партия Алдан өрүскэ кэлбитэ. Онон көмүсчүт саха М.П. Тарабукин Алдан өрүс Орто Салаа диэн салаатыгар кыһыл көмүс баарын эһитэ, итинэн Незаметнай диэн бириискэ аспытара. Кэлин ити сиргэ Алдан куоратын тупсугуора. Аны бу Незаметнайга көмүс хостуур драганы аһалар сорук турбута, драга иистэнэр массына буолбатах, суумкаҕа уктаккын, тэһиэгэ тэһиэгэ буолла. Бу драганы аһаларга 400 километрдаах тыаны солоон, ыраастаан суол онорорго күһэллээбиттэрэ. Манна Саха сирин киин улустарын дьонно бары кыттыбытара, барыта 14000 ат үлээлээбитэ. Бу үлэ 3 сүл устата барбыта. Инньэ тынан, 1926 с. бастааһы драганы аһалан туруорбуттара. Бу оччотуоҕу кэмгэ киһи космоска көппүтүн саға улахан түбэлтэ этэ. Иккис драганы 1927 с. аһалан туруорбуттара.

Ити курдук тыа хаһайыстыбатын кооперациялааһын, коллективизациялааһын, банковской ситими бэрээдэктэһин, суолу оноруу, сибээһи кэнэти, тупсарыы, үөрэхтэһини кэнэти, медицинни тупсарыы у.о.а. элбэх араас үлэһит таһынан Максим Кирович Аммосов промышленноһы сайыннарыыга улахан үлэни ыһыпта.

Спиридон МАЛЫЦЕВ, биир дойдулааһы, Нам с.

Биһиги бүгүнгү олохпутун түстээбит ытык-мааны кырдыа-астарыт, Кыайыны уһаныт ветераннарбыт буолаллар. Кинилэр туһунан төһө кыалларын билэрбит, сырдатарбыт махталбыт бэлиэтинэн сыаналанар. Хамааттаа сэрри кэмигэр оҕо сааһыгар оонньуу онугар үлэни үлэ курдук санаан илиитин күүһүнэн үлэлээн ааспыт Салбантан төрүттээх тыыл ветерана Кокорев Николай Иванович олоорор. Николай Иванович олоххо көрүүтүн, араас санааларын хаһыакка тиһигин быспакка суруйар дьарыктаах. Кинини кытта Улуу Кыайы үбүлүүдээх сылынан сирэй көрсөн кэпсэтим:

ҮЛЭНИ ҮЛЭ КURДУК САНААН

- Сэри сыйларыгар хас саастаах этигиний, хайдах-туох сылдыккыны?

- Уоннахпар сэри сафалам-мыта. Оччолорго Салбангга олодохпутуна, Сэбиэскэй сирбиһигэр сэрэтиитэ суох сэриинэн саба түспүт фашисткай Германия туһунан суоһар сурах иһиллэр. Тҕа сиригэр аан дойдуга туох сурах-садык буоларын, арай биэр эмэ киһи дайды сириттэн атынан икки-үс хонон тиийдэрин эрэ истэрбит. Биридэ онно аллараттан тахсан былдыры саналаах Шабуров Уйбаан кэспирин чөлүкэйин кыайан испибэтин, биір кэм «Ньяалбаанныйа, Ньяалбаанныйа» эрэ диһрин истон хаалбытым. Ол киһи «Германия» диһр эбит. Онно бары эр дьоммут Ийэ дойдуну кыһааһы баран хаалбыттарыгар оҕо-дьяхтар, оҕонньор-эмээхсин эрэ хаалбышпыт. Хайыахпытый, быһымайгы барыта дьэҥкэ. Холкуоспут сүөһүтүн сутапат туһуттан «бөх-сах» дьон хомуллан окко туруннахпыт. Уончалаах оҕолор от кытылылаан, кэбиһигэ бугул түгүбэ харбаан, оҕус сизтэн көмөлөөһөр этибит. Оччолорго үлэлиир эрэ киһиэхэ суорат нуорма бэриллэрэ. Сайын фермаҕа ынах маастары дьүүһүтөр бардагына үлэһиккэ 3-4 литтэре суорат тиксэрэ. Кыһыҥны кэм-нэргэ Кыһыл аармыйа дьонугар ити тагас диэн үтүлүк, бэргэһэ тиктэрэр этилэр. Хата ол сафана кураан сайыннар турунар, кубоҕах төрүүбэ тахсан, биһрин өтүн онон да тыыннаах оттохпут. Кубоҕах оһоһоһун да бырахпакка ырытан сирбит. Фронга ити тагас тигэрэ элбэх кубоҕа тиһитин имиттэһим буолуо. Салбан холкуоһа Хамаатта нэһилиэгин В.И. Ленин аатынан миллионер холкуоһугар холбостохпут нөнүө сылыгар 1951 сыл күһүнүгэр Кириэс Кытыл биригээдэтигэр үлэһити киирбитим.

- Сэри бүһүтүн кэннэ олохтон хайа дики салалына?

- Салбанмар сырыттаппына аны чуумпурбут эйэлээх олоху харабыллы аармыйаҕа барар буолбутум. 1952 сыл сайын оттуу сылдьан бэбиэскэ туһутум. Инньэ гынан Салбантан атынан Намга, оттон Дьокуускайга во-

енкоматтан аһаҕас массыынанан айаннаабышпыт. Алтҕа этибит. Дьокуускайы онно аан маҥнай көрбүтүм. Ынах эгэрбэстээх, нууччалыы билбэт дьон тиһидибит. Салбантан Камчаткаҕа диэри 27 суукка айаннаан тиһиэн, 3 сыл сулууспалаабытым.

- Онтон туох үлэбэ сылдыккыны, ордук тугу күндүтүк саныгыны?

- Аармыйа кэһниттэн үлэлээбит үөрүйэхпин «Ленин» холкуоска «буржалдыбын» кэтэн кэбиһитим. Эһилигэр куоракка саһыл иитээччи кууруһугар үөрэттэрэ ышпытара. Онон саһыл иитэр ферма сэбиэдиссэйинэн ананан 1958-68 сылларга үлэлээбитим. Саһыл ферматын

төрөтөн, иитэн, улаатыннаран, барыларын ыал оҕортооммут, 20-чэ сизнэнэн, уонтан тахса хос сизнэнэн, 51 сыл биһигэ олороммут, нэһилиэк биір эмиз улахан ыал аатын ыламыт, 50 сыллаах кыһыл көмүс сыбаай-балалан нэһилиэк «Бочуоттаах олохтоохторо» ааты ылбышпыт.

- Олоххор туох сөбүлүүр дьарыктааххын?

- Уйэбэр арыгыны да, табагы да батыспатабым. Аармыйаҕа сылдьан хаартыскаҕа түһэрэ үөрэммитим, онтон ыла хаартысканан үлүһүйэ сылдыккытым. Ол дьарыкпын кэлин наар тынан сылдьар буолан тохтоп-путум. Кэлин сэбиэттэр «Красногорск-2» диэн кинокамера

Олесов Иннокентий Иннокентьевич 1930 с. эһинньи 15 күнүгэр 2 Хомуस्ताах нэһилиэгин «Ордьума» сайылыгар колхозтаах дьээ кэргэнигэр төрөөбүтэ. Афата 1944 с. биригэдиһирдүү сылдьан өлбүтэ, сүрдээх уус этэ, сыарға онороро, дьээ тутуутугар үлэлиһэр. Иннокентий 1939 с. 2 Хомуस्ताах Хатаһыгар 1 кылааска киирбитэ, Ылга олорон 4-с кылааһы бүтэрбитэ. Онтон Намга 5-с кылааска үөрэнэ сылдьан афата өлөн, олодор сирэ табыллыбакка, айаҕа сатаммакка төһөн кэлбит. Онон оҕо сааһа бүһүтэ, үлэбэ эриллибитинэн барбыта. 15 сааһытан колхоз чилиэнэ буолан сайыннот, бурдук үлэтигэр, кыһыһын от тиһиитигэр, мас кэрдитигэр, саһааннаһын үлэтигэр, Намга мас тиһиитигэр сылдыккыта.

САХА СИРИН «КОМУС» ДЬИЭ КЭРГЭНЭ

1950 с. Чурапчыттан сүөһү үүрэн кэлбит, сытыы-хотуу Монастырева Акулина диэн кыһыһы кэргэн ылар. 1950-53 сс. Советскай Армия кэжкэтигэр сулууспалаабыта. Армияттан кэлэрин кытта эдэр уолу 1954 с. 3 ыйдаах электрик курсугар ыыталлар, үөрэтин бүтэрээт 2 Хомуस्ताахха бастакы электротехника тардытыгар, остуолба туруоруутугар, провод тардытыгар кыһыннары-сайыннары үлэ үөһүгэр түһөр. Манна киниэхэ наставнигынан нуучча киһитэ үлэлээбитэ. Остуолба дьаамаларын хаһыга сайын студенттары таһааран үлэлэтэллэр. Ити курдук бөлөһүннүи үлэтин 2 сыл толорон 1955-56 сс. күһүн 2 Хомуस्ताахха электричество уота сандара умайбыта. Бастаан-утаа паровой двигателлээх локомотив үлэлэтэн уоту нэһилиэккэ биэрбиттэрэ. Машинаһи үөрэхтэнэн Максимов Михаил Аммосович машинаһынан үлэлээбитэ. 1958 с. дизельнэй станция кэлэн дизелит буолбуттара. Ити курдук Иннокентий 1970 с. үрдүк күүрүүлээх уот кэлиэр диэри үлэлээбитэ. 1967 с. «Комсомолец» совхоз рабочайа буолан туугу, окко үлэлээбитэ. 80-с с. Намнаағы Госстрах үлэһитэ буолан нэһилиэгэр агенаабыта.

Иннокентий Иннокентьевич эдэр эрдэһиттэн олоххо актыбыһнай позициялаах буолан общественной үлэбэ куруук кыттар, ол курдук, Хамааттаҕа комсомол иккис секретарынан биір сыл үлэлээбитэ. 1954 с. профсоюз председателэ, хас да төгүл нэһилиэк депутата, агитатор. Иннокентий эдэр эрдэһиттэн ыллам-дьыллэм ырыаһытын биллэр, ордук сахалыы тойугу ис-иһиттэн табыллан туран ылааччы. Улуус фестивалларын элбэх төгүллээх лауреата, сыана

ветерана. 1989 с. доруобуйатынан инбэлиэккэ тахсыбыта. Кэргэһинэн кинилэри ырыа холбообута да диэххэ сөп. Акулина Ильична Чурапчыттан сүөһү үүрэн, Мэгэ-Хаҥалаһынан Суотту сиринэн 2 Хомуस्ताах Буойун учаастагар отордоон биір ый устата сүөһүлэрин тыһын ыллараан баран «Үүнэр» учаастакка тиһийлэр. Бу айһын тухары Акулина ыллаан дьээрэтэн сылаатын аһарынара. 2 Хомуस्ताах сирин булан колхоз чилиэнэ буолар, сайыннот окко үлэлиир, кыһыһын субай сүөһү көрөр. Иннокентий ийэтэ Татьяна Петровна 17-тэ оҕолонмуттан 8 оҕо хаалбыта, билигин эдһийэ Соловьева Александра Иннокентьевнаһын иккиэн хааллылар. Икки убайдара Афа дойдуну сэриитин толоонугар хаалбыта. Акулина Ильична 4 биһигэ төрөөбүттэн софоток кыыс, 2 убайа эмиз сэрии толоонугар охтубуттара. Акулина олох кыра сааһыттан үлэбэ эриллибитэ, байыаннай нуорматын толороору ийэтэ кыһыһын уонна уолун бэйэтин кытта илдьэ сылдьан үлэлэтэрэ, ол сафана кинилэргэ оҕуруот олордолоһор, хоруопһуй ыһаллар. Кэргэһинэн Иннокентийдһын эдэр ыччаты кытта ырыа-үһкүү аргыстаах элбэтик гастролларга сылдылалара, субуотунньуктары тэрийлэрэ.

Билигин бу Олесовтар нэһилиэк биір улахан ыала, биһигэ олоруттара 64 сыл буолла. «Золотые семьи Якутии» диэн кинигэбэ Намтан 2 эр ыал киирбитэ. 6 оҕолор бары турбут ыаллар, үлэһиттэр. 17 сиз, 2 хос сиз тапталлаах эһэтэ, эбэтэ. «Ытык бэлиэ» хаһаайыттара. **М.И. МАКСИМОВА, нэһилиэк ветераннаһын сэбиэтэ**

Быһыттаах күөлүн арҕаа өттүгэр туһуптутта. Бастаан 7 атыр, 23 тыһы саһылы Иркутскайтан афалыттара. Итинтэн мунугтаан 300-төн тахса кырымахтаах саһылга тиһээт сылдыккытыт. Тиһитин таһастаан туттарар этибит. Ол үлэлээн Коммунистическай үлэ ударнига буолбутум, ол кэлин үлэ ветерана буоларбар туһалаабыта.

Кэлин пенсияҕа тахсыахпар диэри трактористаабытым. 1964 сыллаахха Охлопков Петр Алексеевич механиктыы сылдьан куурус аһан, онно үөрэһэн, саһа идэлэммитим. Инньэ гынан барыта 14 сыл тимир тиһиликтээх тыраахтар көлөнөн үлэлээбитим. 10 сыл устата тыаға мас кэрдитигэр погрузчик тыраахтарга сылдыккытым. Ити үлэлэһим быһыһыгар араас хара үлэбэ сылдыккытым. Ханна да үлэлээтэрбин үлэни үлэ курдук санаан, сирбэккэ-талбакка сылдыккытым, биір да күн борогууллабаҕабым.

- Хаһан ыал буолдуккунуй, төһө оҕо уруу тэһитин?

- Кэргэмминэн Елена Николаевнаһын 1957 сыллаахха ыал буолбуппун, комсомольскай сыбаайба онорбуппун. Онно мустубут дьон алгыстара тиһиэн, элбэх сыл биһигэ олороммут, 7 оҕону

ылан биһрбиттэрэ, онон үлэһити устулалыы сылдыккытыт. Аһыах устуум баар буолуохтаах.

- Хаһыакка хаһаангыттан суруйаһын, туохтан сафалаабыккыны?

- Аан бастаан 1958 сыллаахха «Колхоз сирдытигэр» саһыл ферматыгар үлэһии сылдьан суруйбутум. Үлэ итэһин ыйаммын. Уопсайынан дафаны туохтан эмэ абаккардаһына суруйабын - билигин дафаны. Бастакы суруйууларбын бэлиэтэммитим, кэлин копияһы буолбутум, онтукайым 300-төн лаппа тахса буолбут этэ. Билигин үксүн «Кыым», «Туймаада» хаһыаттарга суруйабын. 1994 сыллаахха «Энсиэли» хаһыат «Бастын корреспондент» буолбуттаахпын.

- Тыһыл ветерана буолан туох эмэ көмөнөн туһамыттааххын дуо?

- Ветеран быһыыгынан былырын сайын дьээ өрөмүөнүгэр диэн харчынан көмө онорбуттара, онон олбуорбун саһардыбытым. Ону таһынан Олүөнэ турук таас хайаларыгар босхо путевканы «Демьян Бедный» теплоходунан күүлэйдээбитим, 83 саастаах, тимир тобуктаах киһи очуоһу дабайытым уонна кыһын Аммаҕа «Күөх кытыл» санаторийга эмтэнэн кэлбитим. Онтон үлэһирим сафана 6 төгүл: Литва, Армения, Нальчик, Пятигорск, Крым, Чита курорттарыгар эмтэнэ, сынһана сылдыккыттаахпын.

Дьэ, ити курдук, Николай Иванович кэпсээһин түмүктүүүр. Үлэ, тыһыл ветерана төһө да сааһырдар, олоххо интэриһэ үрдүк: нэһилиэк мунньахтары, тэрээһиннэрин көтүппэт, хаһыат, сурунаал суруттаран аафтар, саһа кинигэлэри атылаһар, муһаарытын энциклопедияттан, тылдыттан булан билэр-көрөр. Кини хоһугар «Саха сирэ», «Кыым», «Арчы», «Туймаада», «Аар тайға» хаһыаттар, «Чолбон» сурунаал суол-суол сааһыланан тураллар. Бу буоллаҕа ыччат дьонго бары өттүнэн дыһынээх үтүө холобур буолар олох.

М.Г. ВИНОКУРОВА

«Сэдэх хаартыскалар тугу кэпсипиллэрий» диэн «Энсиэли» хаһыат 2015 с. атырдьах ыйын 1 күнүгэр Бөтүһтэн Д.К. Прудникова ышпыт үлэ фронугар бараары олодор дьон хаартыскаларыгар биһиги афаты Романов Кириэн Иванович бастакы эрэ-эксэ төрдүс олодор.

Афаты 1911 сыллаахха Бөтүһнэ төрөөбүт, биһиги билэрбитинэн софоток оҕо. Ийэтин, биһиги эбэһитин Дуһа эмээхсини мин оччолорго 4-5 саастаах оҕо будук-бадык өйдүүбүн. Кыпыра, нарын-намчы, нууччалыы көрүннээх этэ. Нууччаттан төрдүлээхтэр үһү диэн истэрбит.

Афаты эдэр эрдэһиттэн доруобуйага мөлтөх эбит, сүрөһинэн ыалдыра. Онон үлэ фронун ыарахан усулуобуйатыттан өссө айгыраан кэлэн уһабаҕаҕа. 1955 сыллаахха алтынны 20 күһүгэр 44 эр сааһыгар 8 оҕону тулаайах хаалларан олохтон барбыта. Мин 10-с кылааска киирбит

УДУЮОР УТУМУН САЛГЫЫБЫТ

күһүнүм этэ.

Сэри иннигэр да, кэһниттэн да афаты Райсоюзка үлэлээбитэ (Райпо) - бородуукта, кэлин түүлээх ысқылаатын сэбиэдиссэйинэн. Ыарыһах буолан миһигин наар батыһыннара сылдьан көмөлөһүһүнэрэрэ. Сыллааҕы отчуокка контуораҕа туспа остуоллаан фактураны устарым, бэрэбиэскэлиирим. Кэлин түүлээри да, суордун да сөпкө туруора үөрэммитим. Онон суут-учуот үлэтигэр, «профорентация» буолан идэттигэр афалаабым.

Афам өлөн Ленинградка үөрэнэ барар (торговий институтка) былаан хаалбыта, уонна ийэм, афам учуутал буол, ыраас, чэпчэки үлэ диһллэрэ. Онон кинилэр бафалары толорон, кинилэр арчылааһыннарынан, чахчы чэпчэки үлэ диһни билэн, астына-дуоһуя үлэлээн, чиэ-

скэ-бочуокка барытыгар тиксэн, эрэллээхтик толордум.

Ийэбит Романова Софья Семеновна барахсан Райпоҕа сыстан күһүһүн остуорастаан, түүһүн харабыллаан, сүөһү иитэн, оҕуруот олодорон, оттоон-мастаан аһынан-таһаһынан тутахсыппакка барыһытын атахпыгыгар туруоран 84 сааһыгар орто дойдуттан барбыта.

Оонньооботох оҕо саас диһни билэн улаппышпыт, ийэбиттэр көмөлөһөн тэбис-тэһигэ сылдыккытыт.

Эр киһитэ суох оҕдоо ыарахан олоһун эһинэн-хаанынан билэн, сырата-сылбата баранан, биэс кыһыһыгар утуу-субуу кэлбит, үтүө-мааны күтүөттэрин наһаа таптыгыра, мааныһыра. Кэргэттэригин харыстаан диэн үөрэтэрин-такайарын олохпут устата тутуһан кэлибит.

Үтүө-үтүөнөн төлөнөн, кэргэттэригэр барахсаттар мааныгадалбарга олоруттарыгар махтанабыт. Үс бырааппыгыгар кийиттэр балгыларыт курдук дьон.

Ийэбит үтүөтүнэн бары үөрэхтээх, ыал буолан оҕолонорууланан удьуор утумун салгыыбыт. Билигин ийэлээх афатыттан 100-төн тахса буолан олорубут. Ыччаттарытын дьоммут ааттарын үрдүктүк тутарга итэбит-үөрэтэбит. Ийэбит төрөөбүт күһүгэр атырдьах ыйын 23 күнүгэр сыл айы мустабыт, олохпутун-дьяһахпыттын билсэ олорубут.

Сэрии содулуттан афата суох тулаайах аһардаах хаалбышпыт, сиэртибэтэ суох аспатаҕа. Улахан бырааппытын хоһолтолохтук сүтэригэр дьээ-кэргэн алдырхайа билигин да харах уугу-

нан сууннара. Ол туспа кэпсээн.

Хомойобут, саамай ыарахан усулуобуйалаах үлэ фронун кыттыылаахтара сэри бэтэрэһинэн ааттамматаһын. Өйдөөһөһүт, төһөлөөх оҕодохтар эрэйи-муну көрбүттэрэ буолуо.

Санааһытын үллэһин. **Романова Анна КИРИАНОВНА, кыһа, Саха АССР Үтүөлээх учуутала, Нам удуһун Ытык киһитэ**

Хос быһаары:

1. Афатынын аймахтарыт - Намга бааллартан Алексеевтар - Николай, Владимир, Мирон Кирилловичтар. Атыттар Ленскэйгэ, Дьокуускайга бааллар.

2. Ийэбитинэн аймахтар - Сийттэтэн төрүттээх Колмогоровтар, Кыһыл Дэриэһинэ Сивцевтар, Бөтүһ Лукиннар.

XX үйэ тыа дьонун олозор умчуллубат түгэннэри хаалларбыт, «Нам» совхозка үтүө суобастаахтык үлэлээбит, олохун үлэбэ анаабыт, биһиги нэһилиэкпитигэр олозор, киэн туттар киһибит, үлэ маяга, аатырбыт ыанньыксыт, икки Үлэ Кыһыл Знамятын, Ленин орденнарын кавалера, Норуот хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Нам улууһун «Ытык киһитэ», үлэ, тыыл бэтэрээнэ Дмитрий Тимофеевич Аргунов буолар. Элбэх сыратын, ис дууһатын ыччаты үлэбэ үөрэтиигэ бэйэбитэ, сылайары билбэккэ бэйэтин үлэтин баай – мындыр оупутунан, тыа сиригн үлэтигэр, олоху таптыыра үөрөппитэ. Ыччат салайааччытынан, наставнигинан үлэлидигиттэн, үгүс элбэх ыччаттар солбуһан үлэлээн аасыттар.

Тарбыйахтар уонча хоннохторуна от, сугун абаҕатын оргунтан ол уутун мэлдьи иһэрдэр. Ыарыйдахтарына испиир уулаан биэрдэбинэ түргэнник үтүөрэллэр эбит. 1960 сыллаахха бэйэтэ ииппит тыһы тарбыйахтара улаапыттарын кэннэ, тунгуй бургунастары тутар. Дьэ мантан ылата кини ыанньыксыт быһыытынан уһун, сындылбаннаах, үрдүк ситиһиилэрдээх үлэтэ сажаланаар.

Ити дьыл Дмитрий Тимофеевич туппут бургунастарыттан бастаан 1800 кг., фуражная ынааха таһаардааха 2500 кг., ынаҕы ыан үрдүк үүтү ыыр кыахтааҕын көрдөрбүтэ. Бу ынахтарын 1967 сылга дьылы илдьэ сылдыбыта. Аҕыс сыл устата биэр ынахтан 2200 – 2500 кг үүтү ыыр. Ол саҕана бу үрдүк көрдөрүү этэ.

тэрийэр, синниилэрин массажтыыра үөрэтэр. Бургунастар синнииллэрин кытта синниилэрин массажтыыр, төрөөбүтэрин кэннэ раздойга туруорар. Раздойу саҕалыгыгар бастакы күннэргэ күнгэ үстэ аһатар. Бастаан 3-4 күн устата кураанах аһылыгы, уотурбаны, битэминнээх от мээкэтин биэрэр. Бэһи күнүттэн саҕалаан көөнньөрбөнү сизэтэр. Ити көмгэ сорох күн эбии аһылыгын кураанахтыы сизэтэр, соровор көөнньөрбөнү сизэтэр. Раздой күмүгэр отун үстэ уура. Раздойу ый кэрингэ ыытар. Онон 20-25 ынаҕы ыырыгар икки чаастан итэҕэһэ суох бириэмэ бараар.

Сүөһүттэн ылылар бородууксуйаны үрдэтиигэ оройуон бастыгнарыйттан биридэстэринэн « Нам » совхоз ыанньыксытара, «Ленин» уонна «Үлэ Кыһыл

сыл үлэлээбит оҕолор үөрэххэ бараллар, кинилэри саҕа оҕолор солбуйаллар. Онон, Дмитрий Тимофеевич ыанньыксыт идэтигэр үөрөппит, уһуйбут оҕолорун аһаана сыллата хангыы, элби тураар. «Сүөһү иитиитин-уолаттар эрчимнээх илиилэригэр» диэн хамсааһын оройуонна, республикаҕа иккис тыһынын ылан 80-с сылларга күүскэ тэнийбитэ.

«Нам» совхоз Үөдэй 2 нүөмэрдээх биригээдэтин Дуудангалаах ыччат-комсомол ферматын эдэр ыанньыксыт Михаил Ядреев сэтинньи 20 күнүгэр хас биридди фуражная ынаҕыттан үстүү тыһынынча килограмм үүтүү ыыры ситиспитэ. Михаил Ядреев бу ситиһиитэ оройуон ыанньыксыттарынын ортолоругар иккис көрдөрүүнэн буолбута. Манньык үрдүк көр-дөр-дөрүгэр

риэмэтин кытаанахтык тутуһан манньык үрдүк наҕараадаларга, сүүрбэһис үйэбэ, 1986 сыллаахха биэр ынахтан 5228 кг үүтү ыан Нам улуһугар чулуу бастыг ыанньыксыт рекордун олохтуур.

Дмитрий Тимофеевич Аргунов эдэр сааһын хотонго ыһпытын иһин үлэттэн дьолун булбута. 1960 сыллаахха Намтан үлэли кэлбит кыһыы Анисия Прокопьевна Андросованы сөбүлүү көрөн ыалбуолан, түүрт оҕолоһоллор. Дмитрий, Анисиялыын үлэлэрин таһынан иккиэн ырыаһыттарынан биллэллэр. Биригээдэ уус-уран самодеятедьноһун куоталаһытыгар, үлэбэ дьону көбүлүүргэ күүскө буолаллара.

Билигин Дмитрий Тимофеевич оҕолоро улаатаннар эмиэ ыал ийэтэ-эбэтэ, аҕалара, эһэ-

ҮЛЭТТЭН ДЬОЛУ БУЛБУТА

Дмитрий Тимофеевич Аргунов Таастаах нэһилиэгэр атырдык ыйын 15 күнүгэр 1935 сыллаахха холкуостаах кэргэннэ төрөөбүтэ. Аҕата Тимофей Кузьмич тимир уһа, ийэтэ Салбантан төрүттээх Матэриас икки уол оҕону төрөппүт. Улахан уола Аквентий диэн, онтон кыра уолун Миитэрэи төрөтөт да хаана баран өлбүт. 5-6 саастааҕар эбэтэ ыалдьан икки хараҕа суох буолан, мөлтөөн-аһаан кыһыгар Өлөксөөскө, күтүөгүгэр Бүөтүргэ көһөн кэллэлэр.

Эдьийэ Александра Кузьминична, күтүөтэ Петр Яковлевич Тихоновтар Миитэрэи бэйэлэрин оҕолорун курдук көрөн-хараһан улаатыннарбыттара. Сүөһү үлэтигэр үлэлиир эдьийиһигэр көмө буолан Миитэрэи уол хотонго таһан тымтык тутан, саах күрдүн, хотуул оту харбаан хотон үлэтэ диэн тугун адыс кыра оҕо эрдэбиттэн билбитэ. Дьэ, ити курдук кыра сааһыттан Миитэрэи үлэбэ эриллэн улаапыта. Миитэрэи ситэ 15-һин туолбакка сылдан, түүрт кылаас кэнниттэн оскуолаҕа үөрэнэрин тохтотон холкуоска киирэн тас үлэһитинэн сылдыбыт. 1953-1954 сыл кыһын күтүөгүн кытта Хорболооххо ыанньыкка от тизээн кыстаабыт. Оччолорго оту ат-оҕус сарҕатыгар илиинэн тизэйлэрэ. Ити дьыл, сааһыары кулун тутар ыйга Намга ветсанитар үөрэбэр үөрөммит. Ветсанитар үөрэбин бүтэрэн баран икки сыл курдук үлэлиир. Ити саҕана Хорболооххо үс ыанньыксыт, Төгүрүшүккэ субай сүөһү, сылгы тураллара. Ити фермалары кыһыны быһа атыһан кэрийээн сүөһүнү-сылгыны көрбүт.

1956 сыллаахха ветсанитар үлэтин сөбүлээбэккэ «Туора тийккэ» ыанньык сүөһүлэргэ от тизийиитигэр сылдьар. «Хотон үлэтигэр, сүөһүнү көрүүгэ хайаан да дыахтар аймах эрэ сылдыахтаах буолбатах эбэт. Эр киһи ынах ыыра, ньирэй көрөрө дьэ тоҕо сатанна суохтаарый?» - итинник баҕа санаа, сүөһү үлэтигэр тардысты 1956 сыл күһүнүгэр 18-н туолбут Миитэрэи өйүттэн санаатыттан чаччыта арахпат буолбута.

1957 сыллаахха тылланнан Бардыалаахха ньирэй көрө барар. Ити көмнэргэ саҕа ньыма-ынахтан ньирэйдэри арааран туспа көрүү буола турар. Ньирэйдэри сатаан көрбөккө элбэх өлүү таһара.

Дмитрий Тимофеевич ньирэйи өлөрбөт туһугар турунан үлэлээбитэ түмүктээх буолбута. Оччолорого 50-нуу ньирэйи туталлара. Саҕа төрөөбүт ньирэйдэргэ уон хонук устата хайаан да бэйэтин ийэтин үүтүн иһэрдэр. Ол инниттэн хас биридди ньирэйи буккулубатын курдук суруктаах, иһитэ эмиэ бэлиэлээх буоларын ситиһэрэ.

Уонча сыллаах күүрээниһээх үлэтин учоттаан 1966 сыллаахха Советскай Союз бырабылыстыбата «Үлэ Кыһыл Знамята» уордыанынан наҕараадалаабыта.

1968 сыл эмиэ саҕа бургунастары тутан үчүгэйдик раздойдан хара маннайгыттан элбэх үүтү ыыр. Оройуонна эмиэ бастакынан үс тыһынынчалаах кирбиини ылар уонна ити ынахтарыттан 3000-3500 кг-тан түһэртэ. Бу үлэтин иһин 1973 сыл балаҕан ыйын 6 күнүгэр «Ленин» уордыанынан наҕараадаланаар.

1978 сыллаахха ынахтарынын эмиэ эдэримситэн тунгуй бургунастары тутар. Ыанньыксыт үлэтин бары мындырдарын баһылаан, ынахтарынын синниилэрин кытта элбэхтик үлэлээн, үчүгэйдик аһатан-уулатан хайыы-үйэ 1979 сыллаахха биэр ынахтан 3138 кг үүтү ыыр. Иккис эрэ төрөөһүннэригэр манньык үрдүк көрдөрүү чаччы сатабылынан, элбэх ыарахан үлэттэн табыстаҕа диэн сөбө эрэ саныгыт.

Үрдүк үүт иһин охсуһууну Дмитрий Тимофеевич бургунастары сүүмэрдэһинтэн саҕалыыр. Бургунастары кинилэр тас көрүннэриттэн, үүттээх буолар чинчилэриттэн көрөн талан ылар. Бургунастары талан ылан баран үчүгэй көрүүнү-истиини, үчүгэйдик аһатыыны

«Знамя» уордыаннар кавалера, ССКП райкомун чилиэнэ Дмитрий Тимофеевич Аргунов буолар. Кини оройуон уонна Нам совхоз хас да төгүллээх чөмпүүөн ыанньыксыта. Уон бириис пятитетка бастакы сылларыгар өрүспүүбүлүкэ чулуу ыанньыксыттарынын аһаангар киирбитэ. Ол ситиһиитин чингэтэн 1981 сылтан биридди ынаҕыттан 3302 кг үүтү ыан массыннанан ыаһынча оройуон чөмпүүөн ыанньыксытын аатын ылбыта. Аасыт үс үбүлүөйдөрдөх сылларга биридди ынаҕыттан 3604 кг ыан оройуон чөмпүүөн ыанньыксытын аатын ыһыктыбатаҕа. Саамай үрдүк көрдөрүүнү 1986 сыллаахха ынах аайыттан 5228 килограмм үүтү ылбыта уонна ити сыл иккис «Үлэ Кыһыл Знамята» орденынан наҕараадалааммыта.

1968 сыллаахха республика үрдүнэн ыгырыы таһааран, 1 Хомустаах орто оскуолатын бастакы выпуһун оҕолоро кэлин, убайдарын-эдьийдэрин суолларын эрэллээхтик саҕалаабыттара.

Наставник Дмитрий Тимофеевич Аргунов салайар «Дуудангалаах» ферматыгар уон кылааһы бүтэртит оҕолор үлэлиллэр. Ол да иһин, бу ферма үлэһиттарын састааба соторусотору уларыта турар. Икки-үс

рүүнү ыанньыксыт уолаттартан аан бастаан Михаил наставника, «Ленин» уонна «Үлэ Кыһыл Знамя» уордыаннар кавалера, Дуудангалаах ферма старшайа Дмитрий Тимофеевич Аргунов ситиспитэ. «Нам» совхоз уолаттара «Сүөһү иитиитигэр - уолаттар эрчимнээх илиилэрин» диэн ыгырыыны оройуонна бастакынан өйөөбүттэрэ.

Дмитрий Тимофеевич ыччат наставнигынын быһыытынан үлэтэ совхозка өссө ордук улахан сыаналаах. «Дуудангалаах» ыччат-комсомол ферматын салайааччытын быһыытынан 30-ча сыл үлэлээбит. Ол устатыгар элбэх сыратын, ис дууһатын ыччаты үлэбэ үөрэтиигэ биэрдэ, сылайары билбэккэ бэйэтин үлэтин баай-мындыр опытыгар, тыа сиригн үлэтин олохун таптыыра үөрэттэ. Ыччат салайааччытынан, наставнигынан үлэлидигиттэн, үгүс элбэх ыччаттар солбуһан үлэлээн аастылар. Олор үрдүк уонна орто анал үөрэх дипломнарын ылан сипит-хоппут специалист буолан үлэли сылдыллар.

Дмитрий Тимофеевич салайар коллектива өрүүтүн социалистическай куоталаһы инники күөнүгэр сылдыбыттара. Үксүгэр куоталаһы кыаһылаахтарынан буолаллара.

Дмитрий Тимофеевич Аргунов бэйэтин үлэтин туһунан манньык түмүктэри онорор: «Ыанньыксыттыбытын тухары үлэ бириэмэтин кытаанахтык тутуһабын. Үлэбин ынах үгүннээн төрүүр көмүгэр сарсыарда 5-тэн, онтон атын 6 чаастан саҕалыыр этим. Ынахтары биэр көмгэ аһатан, уулатан, ыыр, туура сирдэрин ыраастыырай хайаан да наада. Биэр көмгэ ыанар ынах үүтүн барытын биэрэр. Оттон ыыр көми уларыттаахха ынах үүтэ эмиийдэриттэн тохтор.

Үлэтигэр хойутуур, ынаҕы араас көмгэ ыыр ыанньыксыт ханан багар элбэх үүтү сүүйтэрэр. Коллективыгар, совхозугар улахан ноцо оту аҕалар. Онон коллектив күннээги үлэтин уопсай режими чуолкайдык толоруу ынаҕы ыаһын көмин, болдоһун кытаанахтык тутуһу хас биридди ыанньыксыттан булгуччу ирдэниэх тустаах. Үрүн илгэни үксэтигэр хас биридди ынахха тус-туса сьһыан, көрүү-хараһыы улахан суолталаах. Ол барытын ынах майгытын-сигилиитин учуоттааһынынан барыахтаах. Ынах синниин куруутун сото, сууя сылдыбы, массаҕааһын үүтү биэрэр былдырхайдар, тымырдар үлэлэрин сайыннары таһынан үүт үрдүк хаачыстыбалаах буоларын эмиэ хаачыйар. Ынаҕы ыыр көмгэр синниин хаста да массажтыыр этим. Үүтү үрдэти биэр сүрүн сыаһынан - ынах ыанар көмин уһатыы буолар».

Ол да иһин буолуо, үлэ би-

лэрэ буолан олоһоллор. Улахан уол Дмитрий үс оҕо амарах аҕата, сылгытынан үлэлиир. Орто уол Андрей хомойуон иһин биһиги кэксэбититтэн эдэр сааһыгар ыалдьан суох, биэр уол оҕолоох. Кыра уола Петр үс оҕолоох, биэр кыыс сиэнээх, ОдьКХ тэрилтэтигэр оператор. Соҕотох кыһына Александра биэр кыыс оҕолоох, икки уол сиэннээх, «Сайдыы» оҕо айымнытын дьизитигэр фольклор куруһуогун салайааччытынан үлэлиир.

Оҕолоро, сиэннэрэ төрөптүттэрин батан култура киэн эйгэтигэр системаҕар, бары ыллылар. Ол курдук, сиэнэ Яна Нюргусова республикаҕа, улууска биллэр олохтоһот. Хас да төгүллээх лауреат, дипломат, грант хаһаайына, «Бриллианты России-2008» Аан дойдутааҕы күрээтин лауреата, «Миссис Якутия-2011» республикатааҕы күрэх кыайыылааҕа, «Миссис Россия-2011» Всероссийскай күрэх финалистката, хас да номинация кыайыылааҕа.

Дмитрий Тимофеевич аҕыс сиэн, түүрт хос сиэн амарах эһэтэ.

Төһө да 80 сааһыгар сырыттар сүөһүтүн билигин да ыһыктыбат. Оҕолоругар, сиэннэригэр үрүн аһынан, эмис этинэн көмөлөһө олоһор. Кыһынын сиэн кыһыгар хос сиэннэрин көрөн куоракка кыстыыр. Сааһырдар да туһата баһаам, куруук сүбэли-амалыы, үөрэтэ-такайа сылдылар.

Дмитрий Тимофеевич бэйэтэ үлэтэ элбэтин таһынан хара үлэтин саҕалыытын уурайар дьылы элбэх ыччаттары кытта үлэлээбит. Кини бэйэтин коллективыгар 50-тан таһа оҕо үлэлээн аасыт. Ону таһынан кини тус холбурун уонна ииппит ыччаттарынын холобурдарын батыһан Үөдэй бастакы биригээдэтигэр уонна Хомустаах, Партиянан отделениятигэр 170-ча оҕо үлэлээбит. Райкомол ааҕытынан оройуон үрдүнэн 300-кэ оҕо сүөһү иитиитигэр үлэлээн аасыттар.

Дмитрий Тимофеевич туох баар сатабылын, дьулуруун, өйүн-санаатын, сыратын ууран туран үлэтигэр үрдүк чыпчаалы ситиспит, хас да көлүнэ ыччаты сүөһү иитиитин курдук ыарахан, ол ынан баран илгэлээх үлэтигэр үөрэтэн олох суолугар атаарбыт. Кини сүөһү иитиитигэр олох эдэригэр үлэли кириэтэ пенсионера таһыгар дьылы тэтимин ыһыктыбака үрдүк көрдөлүүлэрин салгыы үрдэтэн, бастаан умайыт төлөнүн кыччаппакка күлүбэрэччи умайар уот курдук, ол төлөнүнэн 41 сыл устата үрүн илгэни үксэпит.

Намьына ОХЛОПКОВА,
8-с кылаас, «Сайдыы» оҕо айымнытын дьизитин «Умсулдан» фольклорнай студия уһуйулааччыта, Кыһыл – Сьыр с.

БОЛҔОЙУН, “САХА СИРИН НЭИЛИЭКТЭРЭ” ЭНЦИКЛОПЕДИЯ!

Саха сирэ – тымныы, үгүс-элбэх сир баайдаах, тытыллыбатах кэрэ айылҕалаах эрэ дойду буолбатах, бу, бастатан туран, кини киэн изнигэр тэнийэн олоһор, үлэлиир, айар-тутар дыоно-сэргэтэ. Төрөөбүт республикабыт дыонун улахан аңаара тыа сиригэр – нэһиликтэринэн тарҕанан олоһор. Хас биридди нэһилиэк бэйэтэ туспа, хатыламат “дьылҕалаах”. Кини – суон сурахтаах былдьылаах, дыонун, дыоллоох быйылгылаах, сайдар, үүнэр сарсынгылаах. Кини – атын сиргэ ханна да суох ураты айыҕа. Сорох нэһилиэк сатабыллаах, мындыр уустарынан, сорох дыккити кэрэ айылҕатынан, атын туруу майгылаах дыаныардаах үлэһиттэринэн албан аатыар. Биір нэһилиэккэ ымыылаах ырыаһыттар, атынҕа өркөн өйдөөхтөр, үһүскэ кус быһый, ат бөвө дыон уутуйан үөскүүллэр.

Саха Республикатын С.А. Новгородов аатынан “Бичик” национальнай кинигэ кыһата саҕа, сонун бырайыак бэлэмниир – “Саха сирин нэһиликтэртэ” диэн республика бары нэһиликтэрин хабаан кэпсир, көрдөрөр энци-

клопедия тахсара былааннаар. Республика бары нэһилиэтин сырдатар манньк хабааннаах кинигэ Саха сиригэр бастакынан оҥоһуллар.

Бу дыонун энциклопедияҕа кыттыһан нэһилиэккит туһунан киэн эйгэҕэ билиһиннэрэр, үйэтитэр түгэни мүлчү тутуман! Суруллубут – суоруллубат!

Мантан сиэттэрэн, күндү бар дьоммут, улдуустар, нэһиликтэр аҕа баһылыктара, эһигини бу суолталаах, кэскиллээх, кэрэхсэбиллээх суолга кыттыһан нэһилиэккит уруккутун, бүгүнгүтүн, кэрэ-бэлиэ сирдэрин, киэн тутта ааттыыр дыонгут туһунан сиһилии суруйан, хаартыскаларынан ситэрэн “Бичик” кинигэ кыһатыгар бу дьыл балаҕан ыйын 10 күнүгэр диэри тиксэринг диэн ыңырабыт!

Энциклопедияҕа кирири туһунан сиһилии bichik.ru сайтан билсин. Маны сэргэ, улускут дьаһалтатыттан туоһулаһаахтыһын сөп.

Билсэр төлөпүн: 8-(4112)-34-30-98
Электроннай аадырыс: zakazred@mail.ru

Саас иһэр!

Күлэн-үөрэн мичилийэн,
Кэлэн иһэр — Кэрэ Маай!
Күммүт уота чабыллан,
Сүргэбитин көтөхтө.

Тулук хаара өлгөмнүк,
Түһэн ааһа оҕуста.
Хара тураах айаҕа,
Уйа туттан эрэллэр.

Кырыысаҕа ыйаммыт,
Сааскы уһун чопчулар,
Өнг-тот сайын кэлэрин,
Кэрэһэлиир курдуктар.

Кыһын кыстык устата,
Баалан турбут сүөһүлэр,
Харалдыгы батыһа,
Үөрэ-көтө хаамсаллар.

Борукуопшай атыра,
Үөрүн көнгөн бурҕангыр,
Дьаакып эдэр соноҕо
Кистээн, үөрүн хомуйар.

Хайыһардар, салааскалар
Сынһаланҕа бардылар,
Бэлиспипэт арааһа
Уулуссаҕа элгнэс.

Сэргэх сааһыт таһырдыа,
Кынат тыһан иһилиир.
Ботуруонун, өйүгүн
Ботуонкаҕа сааһылыыр.

Уолаттары, кыргыттары,
Футбол көҕө ыңгырар.
Сорох мууһу үрдүнэн
Ханкы тэбэн сыһайаллар.

Улуу Лена сотору —
Мууһун өрө анһыбаҕа.
Хаатын ааһа толорон
Өрө мөхсөн түллэҥниэҕэ!

Кыра хара тураахтар (грачи)

Хаарыан хатын чаранмыт
Хатан-кууран иэдэйдэ.

Бөһүөлөкпит айылҕата
Өлүк сиргэ кубулуйда.

Ачыктыаангыт-хоргуянгыт
Бу дойдуну булдуот?
Атааннаһан-бурайсан
Атын сиргэ көстүгүт?

Даабыргас тураахтар
Аймаҕыраан тыппаттар.
Арай, кыра чычыахтар
Атыңгыраан айманаллар.

Кыра кырбыт, кыырт бииһэ
Кыһыһыбыта көстүбэт.
Куйаар хорсун хотойо,
Тойоргуурун көрбөспүт.

Кыра-хара тураахтар,
Адьатыһыгыт улаатта,
Сааны-сэби туттаран
Аһыһыгырыгыт тохтоотто.

Өрөгөй ырыатын ылыабын!

Хаанымсах фашистар ыттыһан,
Аар-саары баһылыыр баҕаттан,
Уот-кутаа сэрини саҕалаан
Сир үрдэ хаанынан ытыһа.

Ол сэрии уотуттан ордурут,
Сэринит бэтэрээн эрэттэр,
Кыайыһы аҕалыт күннэрин
Дорҕоонноох ураанан көрсөллөр.

Бытаарбыт сүһүөхтүүн чэпчээннэр
Киэн тутта, сэргэхтик хаамсаллар,
Өссө да эрчимнээх илиилэр
Уот кыһыл былааҕы туһуттар.

Кыргыһы хонуутун айытын
Охтубут буйуттар тыннарарын
Кэлбэтэх хоодоуттар ааттарын
Ийэ сир кэриэстээн чуумпурда...

Кыайыһы уруйдуур түгэнгэ,
Үс саха үөрүүлээх күнүгэр,
Үйэттэн үйэҕэ ахтылар
Өрөгөй ырыатын ылыабын!
Винокурова П.И.
Бөтүгү, 20.04.2015с.

Биір дойдулаахпыт, оҕо эрдэбиттэн хоһоон суруйуутунан дьарыктанар Ангелла Попова (Бөтүгү) хоһооннорун хомуурунньуга күн сирин көрдө. Хо-

Нам улдууһугар «Отуу уота» литературнай түмсүү 26 чилиэннээх үлэлиир. Манна биір көхтөөх чилиэммитинэн Софронов Антон Михайлович — Онтуон буолар. Антон Михайлович аңардас хоһоон эрэ айарынан эрэ мунурдаммакка, хаартыскаҕа түһэрэр, онон поэтической коллектив фотограба буолар. Иннэ гынан, түмсүү чилиэттэрин, үлэлэрин-хамнастарын, бэлиэ түгэннэрин үйэтитэр үлэни ыһтар.

«ОЛОХПОР САНААМ ЫМЫЫТА»

Онтуон — СР физическэй культураҕа уонна спорка туйгуна, «Урожай» ДСО-н Бочуоттаах үлэһитэ, спорду сырдатыыга олохтоох «Энсиэли» хаһыат «Сыл бастык корреспондента», икки спортивной кинигэ ааптара, кэргэннээх, уол оҕолоох. Манньк кылгастык ахтан турааммын соторуутааҕыта «Олохпор санаам ымыыта» диэн тэттик хоһооннорун кинигэтин бэлэх биэрэн үөрдүбүтэ.

Бу кинигэҕэ таптал, спорт, поэзия, кыыс, айылҕа — бары ис туруктарын, онно сыһанан абыланнарын, поэт тус санааларын анаарар...Рифма, аллитерация, ритм ис туруктарын тутуһан, классиканы ытыктыырын, айар алыб култууратын өрө тутарын көрдөрөр, «бейт», «рубан» кистэлэннэрин арыһан, поэзия сахалыы тыһыңгар угар.

Холобур:
Саҕата суох өйдөһүү,
Бигэтик ол өйөһүү.
***

Таптал тыла — таабырын!
Таайылыбата — хабырын!
***

Кырдыаҕа олоҕо кылгыыр,
Эдэр төттөрүтүн ыксыыр!
***

Ууну толору омурдан
Биір тылы эн быктарбаккын,
Ураһаһынан да булкуйан
Биір да тылы ууга суруйбаккын.
***

Хоро муспут хоһооннорун,
Хото мунһан уура сырыт...
Хойут ону хат ороонгун,
Хоскор соҕотох, эн, ырыт...

Кылгас, өйдөнүмтүө санаа кэрчиктэрэ эмискэ киірэн соһуоталлара — бу айар киһиэхэ салгыы айанныырыгар кыах биэрэр күүстээхтэр. Онон, Антон Михайловичка иннигэр, айар үлэтигэр поэзия аана аһаҕас уонна өлгөм буолуох курдугун эрэллээхтик этэбин.

Кинигэтигэр тоҕо эрэ, аан бастакынан сэбирдэх туһунан хоһоонун киллэрбит, буолаары буолан, күһүңгү сэбирдэҕи: Сарсыарда күһүңгү хочоҕо Хаамабын сиңирбит от устун, Хаһыһаах сэбирдэх оччоҕо Санатар мин ааспыт олохпун.

ТЫЫННААХТАРГА

муурунньук СР дьэ кэргэнгэ уонна ыччат политикатыгар министерствота Литература сылын чэрчитинэн, үп-харчы көрөн бэчээттэннэ.

Эдэр автор кинигэтин аата «Тыыннаахтарга» диэн. Ааҕааччы киэн аранатыгар анаар. Бу Ангелла иккис хомуурунньуга. Бастакыта «Сиркиллэ. Мааска. Харах» диэн ааттанан 2011 с. «Бичик» кинигэ кыһатыгар республикатааҕы эдэр суруйааччылар сүбэ-мунһахтарын түмүгүнэн тахсыбыта. Саҕа кинигэҕэ ийэ уонна кыыс оҕо истинг сыһаннара, таптал, олох уонна өлүү туһунан философскай анаарылар киірбиттэр. Редактор — Зинаида Архипова, худуоһунньук — Дария Олосова-Олдани. Кинигэ сүрэхтэниитэ балаһан ыйыгар Дьокуускайга ытыллылар күүтүллэр.

Талааннаах, эдэр суруйааччы П.А. Ойуунускай аатынан Саха театрыгар литература салаатын сэбиэдиссэйинэн үлэлиир. Филолог уонна театровед үөрэхтээх.

Л. НОГОВИЦЫНА

Чункук тыа саҕатын тэлэтэн
Сэбирдэх тэлээрэн тулалыыр,
Сиккиэри нарынньк силэйэн
Санныһан курустук таммалыыр

Тэлээлэр сэбирдэх салаллан
Түспэттик хатанар, санныбар...
Эргийэн, наһылык кутулан
Элбэхтик сэмээр мин суолбар.

Ааптар күһүңү сөбүлүүрүн
бу хоһоонтон тута сэрэйэҕин. Ардах, сиик, туман, сөрүүн салгын, кустук, былыт, кырыа, тымныы

бит хоһоон көрүгүнэрэ бааллар — бейт (арабскай 2-стишие), рубан (арабскай 4-стишие), танка (японскай), тершет (3-стишие), верлибр (көңүл хоһоон).

Бу этиллибиттэри саха айар дыоно айар үлэбитигэр эмиэ туһанарбыт оруннаах, дьэ, ону Анатолий Михайлович үөрэтэн, сайыннаран иннин хоту дуулурухайдык айанныыргар олус баҕарабын.

Александр ДУНАЕВ,
Хамабатта,
Нам улдууһун «Отуу уота» литературнай түмсүү председатели, СР суруйааччыларын Соһуун чилиэнэ, поэт

КУТАА УОТУН ТУЛА
(аныгылыы дьүһүйүү)
(Литература сылын «Отуу уотун» литературнай түмсүүтүгэр)

«Отуум уотун» сырдык кутаатыгар
Ыкса олон мин иттибитим,
Олорор дьон тулаҕын аттыгар
Ылаам санааларын истибитим:

Кутаа уотун оттор Өлөксөндүр,
Курун маһын быраһан күөдүгүтэр.
Чөлөөх олбоһун көннөрө сөрүүр
Чөгөчөк күөһү көрөн эргитэр.

Диэрэ-дэпсэ олбоһор олон
Дьөгүөр көр үөстээх хоһоонун
холбуур,
Олох-дһаах үлэтин толорон
Отор кэмин Өндөрөй уруйдуур.

Сэрэнэн чинг олбоһун көннөрөн,
Сэки көй салгынын тыһнар...
Дьирбингэ уган чаанныгың өрөн,
Дьарааһын чэйин кутан астынар.

Тыһанан-өһүнэн сөпкө тыһар
Айбыт хоһоонун Дьанбаар таһаарар,
Тыһы кылы тыһар дьинг суолталаах
Ачыктыһын көннөрөр, Тыһпаалаах...

Элэс сэниэтин, бэл, илдьэ кэлбит
Элигэт сөң куолаһа иһиллэр,
Былыргыны батыһан наар тэлбит
Бьдһий Дьөгүөр сатабыла тиллэр.

Улаҕалаах уһун айар куттаах
Усхаан кутаа буруотун сапсыйар,
Сарсынҕыны нарынньк туойуохтаах
Саргын саҕалыы хоһоону айар.

Тилэри ылан тиһэбэр тиэрдэн
Тилин, олох эриэнин «сипсийэр»...
Налыгыр, нэс майгытын биллэрэн
Ньукулай сэмэйдик мичилийэр.

Ол онно, быһа түһэн, аспапка
Олордум, дьинг дууһабар ылардым,
Үтүө дыонун суолларын быспапка
Үөрүүнэн мин сүрэхпин хааллардым!

«Отуум уотун» кутаатын буруота
Үйэлэргэ тарҕанан тэнийдин,
Олохпут абыланг хойууута
Үтүмэнтэҕэ салҕанан эргийдин!
Анатолий СОФРОНОВ — ОНТУОН

Күннэтэ көрөр дьоммут

Аҕа дойду Улуу сэриитин кэмгэр тулаайах хаалбыт оҕолор, аас-туор олоххо бэйэ-бэйэлэрин көрсөн, дьон үтүө көмөтүнэн киһи-хара буолан, үлэһит бэрдэ дэтэн инники олохторун бэйэлэрэ оҕоһуннахтара...

Сэрии ыар кэмнэригэр кыра саастаах оҕо ийэтэ-аҕата суох тулаайах хаалан, сап саҕаттан салданан тыһыннаах хаалан, таптыыр ийэбит, эбэбит, эдьийбит Трунина Евгения Ефимовна Улуу Кыайыны 70 сылын кытта 80 сааһын туолла.

КҮҢҮГЭ ТЭҢНИИР КҮН-КҮБЭЙ КИҤИБИТ

Евгения Ефимовна 1935 сыллааха атырдык ыйын 24 күнүгэр Нам улуунугар Харбаайы алааһыгар Пестряков Ефим Иванович, Акулина Спиридоновна дьиэ кэргэттэригэр 13-с оҕонун күн сирин көрбүт, онтон 5 оҕо хаалбытыттан улахан убайдара Алексей Ефимович сэриигэ баран, Москва аннынааҕы кыргыһыга сураҕа суох сүппүтүн туһунан биллэрини кэлбитэ. Кыра бырааттара 5 саастааҕар корьыарытыттан өлбүт. Бу алааска түөрт ыал буолан олохтотторугар колхозтааһын саҕана сорохторо Салбанна, Сииттэҕэ, Намга көспүттэр.

Тулаайах хаалбыт кыргыттар улахан эдьийдэригэр Хаты-

рыкка барыттар. Сэрии саҕана колхозтарга Томмот суолун оҕоһуутугар түһээт түһэрэллэр. Онно түбөһөн эдьийэ Анна Ефимовна (I) кэргэнинэн Качикака Намтан атын айаннаан көспүттэр. Евгения Ефимовна эдьийин 2 саастаах оҕотун көрсө эмиз барсыбыт. Бу олус ыраахан хайа тааһын суоруутугар дыахталлар эр дьоннору кытта тэбистэннэ үлэлиллэр. Дьиэҕэ оҕолор бэйэлэрэ хаалаллар. Оҕо бөҕө хоргуйан өлөр, онно эдьийин оҕото эмиз өлөр. Дойдуларьгар чугаһата сатаан оҕолорун тыһынан туоратан Аллара Бэ-

диэн киһи көмөтүнэн остолобуойга ученик-поварынан киирэн үлэлиир. Балтын ханна да хаалларар сирэ суох буолан үлэтигэр кистээн илдьэ сылдьарын, биригэ үлэлиир дьоно утарбатарын махтана саныыр. Онтон сиэттэрин 1954 сыллааха торговый техникумга кулинарнай курска үөрэнэ киирэр. 1954 сыллааха кыра эдьийэ Анна Ефимовна (II) пединституту бүтэрэн, учууталынан Быков мыска анаммытыгар барсар. Станнаах хочобо, Быков мыска хас да сыл үлэлээн баран дойдуларьгар төннөн кэлэллэр. Онтон «Хол-

тарьыттан истинниг махтанар. Билигин улуус «Ытык киһитэ» диэн үрдүк аатын сүгэр.

Евгения Ефимовна сэрии ыар кэмгэр кинилэргэ тулаайах хаалбыттарыгар көмөлөспүт үтүө дьонноругар махтала мунгура суох. Ол курдук, аймактара Мигалкина Александра Петровна бэйэтин кытта илдьэ олохтотун,

Евгения Ефимовнаны кэрэ-бэлиэ күнүнүн ис сүрэхтэн тахсар истин тылларынан иһирэхтик ийэн туран эвэрдэлибит, сахалыы уруйдуубут-айхаллыбыт! Ханьык да түгэнгэ Эн биһиэхэ тулхадыйбат туттаах, эрэллээх эркин буолан олохпун чэпчэтэргэр, айыы санааһынан биридэ да олорон турбат кыһамнын, көмөн, түбүгүн, барыбытыгар үтүө сүбэн, өйбүлүгү иһин сиргэ тиийэ сүгүрүүэйбит, итии тапталбытын, мунгура суох махталбытын тиердэбит. Барыбытыгар истин тапталгар, сылаас сыйһангар махтанабыт! Эн олоххо дьулуургуна, үлэҕэ бэриниигинэн кизин туштабыт, холобур оностобут. Өссө да эр сылларга биһигини кытта биригэ буолан, күүс-көмө, сүбэ-ама буолан, олох уустук түгэннэриттэн сырдык санааһын саппаҕырдыбакка уһундук дьоллоотук олохторго барарыт.

Оҕолоро: улахан кыһа Раиса Николаевна, ХИФУ Доруобуя институтун сүрүннүүр научнай сотруднига, медицинскэй наука кандидата, нэһилиэнньэ олохун хаачыстыбатын чинчийэр научнай лаборатория сэбиэссэйэ,

Доруобуя институтун медико-социальной чинчийэй лабораториятын сэбиэссэйэ.

Кыра кыһа Изабелла Иннокентьевна, Хаҕалас улуунун Булгуннахтаах нэһилигин баһын иитээччитэ, кийиитэ, 7 сиэһнэрэ, 5 хос сиэһнэрэ, аймактара
(Төлөбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр)

стээххэ эдьийинэн көмөллөр. «Аччыктаан кыиан турбат да буолбуспун, бу кыыс бу түүнү туоруо суох диэн Булгуннахтаах балыһаһыгар киллэрэн, онон өрүттүбүтүм», — диэн кэпсиир. Ол кэннэ Покровскайга хаалан үлэлээн, кэлин Намга төннөн кэлэн промартыалга эдьийэ илдьэ сылдьан үлэлээбит.

1944 сыллааха Намга маҕнайгы кылааска үөрэнэ кирибит. Сэрии бүпүтүн оскуолаҕа үөрэнэ сылдьан истибит. Ол курдук 1953 сыллааха 7 кылааһы бүтэрэригэр эдьийэ түбүркүлүстээн диспансерга кирибитигэр 5 саастаах эдьийин кыһын кытта иккиэйэх хаалаллар. Муксунов Николай

бос» анааһыннан Анаабырга баран «Чайной» аһан, завпроезводством, остолобуой сэбиэдиэсэйинэн кэккэ сылларга үлэлиир.

Ол курдук ханьык да үлэтэн чабыбакка көстөр үлэни барытын үлэлээн, кэлин сылларга коммунальнай комбинакка гостиницаҕа 30 сыл энкилэ суох үлэлиир. 1967 сылтан КПСС чилиэнэ буолан, партийнай тэрилтэ секретэринэн, профсоюз председателиэн талыллан үлэлиир. Үлэлээн ааспыт ОДьКХ тэрилтэтигэр өрүү көмөлөрүн, араас тэрээһиннэргэ ыгыран, чиэстээн-бачуоттаан илдьэ сылдьаларыгар Валентина Ивановна Охлопова, Сергей Григорьевич Кокоревка ветераннар аат-

аһынан-таһаһынан көмөлөһөрүн өрүү саныыр, Хамаҕатта детдомун директора Парников Роман Семенович кыһынгы таҕас бизрэн улахан көмөтүн күн бүгүнүгэр дэри өйдүүр.

Күнгэ тэһиир күн-күбэй ийэбитин, биһиги туспутугар ааньнал буолар элбэх сиэн, хос сиэн эйэбэс эбэбитин, үлэ, тыыл ветеранын, улуус Ытык киһитин

ИНФОРМАЦИЯ
От 06 августа 2015 г. исх. №32 с. Столбы

По состоянию на 4 августа 2015 г. приняты документы кандидатами в депутаты наследного Совета МО «Хатырский наслег», всего 14 кандидата. Из них выдвинуты от Наамского МО ЯРО ВПП «Единая Россия» - 3, местного отделения ПП «Справедливая Россия» - 7 и самовыдвижением - 4.

1 Попова Светлана Ивановна, 14.03.1946 г.р., с. Мейки Верхневилюйского р-на Я АССР, 9810 150993 ОВД Намского улуса ЯАССР от 17.09.01 г., с. Столбы ул. Аммосова д. 27;

2 Парникова Саргылана Михайловна, 20.12.1976 г.р., Бэрт-Усовский н-г Усть-Алданский р-н ЯАССР, 9810 327125 ТП УФМС России по РС(Я) в Намском р-не от 16.05.11 г., с. Столбы ул. Парниковых д. 3;

3 Николаева Саргылана Михайловна, 16.01.1966 г.р., с. Намцы Намского р-на ЯАССР, 9810 326747 ТП УФМС России по РС(Я) в Намском р-не от 01.03.11 г., с. Столбы ул. Билии д. 10 к. 1;

4 Сивцева Раиса Семеновна, 15.12.1962 г.р., с. Салбанцы Намского р-на Якутской АССР, 98 07 095753 ТП УФМС России по РС(Я) в Намском р-не от 16.12.2007 г., с. Столбы ул. Юбилейная 11;

5 Петрова Ольга Ивановна, 29.09.1969 г.р., с. Хатырык Намского р-на ЯАССР, 9802 645470 ОВД Намского улуса РС(Я) от 19.09.03г., с. Столбы ул. Билии д. 10;

6 Винокуров Николай Владимирович, 26.11.1990 г.р., с. Хатырык Намского р-на ЯАССР, 9810 312797 ТП УФМС России по РС(Я) в Намском р-не от 04.12.2010 г., с. Столбы ул. Парниковых 6;

7 Матвеева Мария Васильевна, 25.10.1963 г.р., Кобякский наслег Средневилюйского р-н ЯАССР, 9813 477710 ТП в Намском р-не МРО УФМС России по РС(Я) в г. Якутске от 12.07.2013 г., с. Столбы ул. Заровняева д. 4;

8 Ершов Айал Васильевич, 14.05.1974 г.р., г. Якутск ЯАССР, 9801 356708 ОВД Намского улуса РС(Я) от 20.02.2003 г., с. Столбы ул. Лена д. 9 кв. 2;

9 Васильев Валентин Титович, 16.02.1951 г.р., Хаданский н-г Сунтарского р-на ЯАССР, 9801 151224 ОВД Намского улуса РС(Я) от 26.10.2001 г., с. Столбы ул. Винокурова д. 5;

10 Соловьев Алексей Проккопьевич, 17.11.1952 г.р., с. Ситта Кобякского улуса РС(Я), 9897 011060 ОВД Намского улуса РС(Я) от 22.01.1999 г., с. Столбы ул. Набережная д. 2;

11 Новгородова София Петровна, 15.11.1977 г.р., с. Хатырык Намского р-на ЯАССР, 9801 354373 ОВД Намского улуса РС(Я) от 17.09.02 г., с. Столбы пер. А.Слепцова д. 3;

р-на ЯАССР, 9810 264621 ТП УФМС России по РС(Я) в Намском р-не от 12.04.2010 г., с. Столбы ул. Г.Попова д. 9;

13 Винокуров Сергей Саввич, 16.07.1969 г.р., с. Кобяй Кобякского р-на ЯАССР, 9814 536785 ТП в Намском р-не МРО УФМС России по РС(Я) в г. Якутске от 18.08.14 г., с. Столбы ул. Березовая д. 7;

14 Суздалов Сергей Александрович, 01.03.1983 г.р., с. Хатырык Намского р-на ЯАССР, 9807 070776 ТП УФМС России по РС(Я) в Намском р-не от 13.10.2007 г., с. Столбы ул. Набережная д. 4.

СЛЕПЦОВА М.Е., председатель ИКМО «Хатырский наслег»

ИНФОРМАЦИЯ
От 06 августа 2015 г. исх. № 32/1 с. Столбы

На основании решения ИКМО «Хатырский наслег» № 14 от 06 августа 2015 г. зарегистрированы кандидатами в депутаты наследного Совета депутатов МО «Хатырский наслег» самовыдвижением;

1 Попова Светлана Ивановна, 14.03.1946 г.р., с. Мейки Верхневилюйского р-на Я АССР, с. Столбы ул. Аммосова д. 2, ср-спец, Республиканский государственный музей истории государственности им. М.К.Аммосова, хранитель экспонатов, член ПП «Единая Россия», самовыдвижение, 30.07.15 г. 14 ч 45 м, 06.08.15 г. 10 ч 15 м;

2 Николаева Саргылана Михайловна, 16.01.1966 г.р., с. Намцы Намского р-на ЯАССР, с. Столбы ул. Билии д. 10 к. 1, ср-спец, МБДОУ д/с №1 Кэрэчээнэ, заведующий, беспартийный, самовыдвижение, 30.07.15 г. 17 ч. 55 м, 06.08.15 г. 10 ч 20 м.

СЛЕПЦОВА М.Е., председатель ИКМО «Хатырский наслег»

ИНФОРМАЦИЯ
От 06 августа 2015 г. исх. № 33 с. Столбы

На основании решения ИКМО «Хатырский наслег» № 15 от 06 августа 2015 г. зарегистрированы кандидатами в депутаты наследного Совета депутатов МО «Хатырский наслег» от политической партии «Единая Россия»;

1 Парникова Саргылана Михайловна, 20.12.1976 г.р., Бэрт-Усовский н-г Усть-Алданский р-н ЯАССР, с. Столбы ул. Парниковых д. 3, среднее общее, МБОУ «ХСОШ им. М.К.Аммосова», МОП, сторонник ПП «Единая Россия», ПП «Единая Россия», 30.07.15 г. 15 ч 07 м, 06.08.15 г. 10 ч 30 м;

2 Петрова Ольга Ивановна, 29.09.1969 г.р., с. Хатырык Намского р-на ЯАССР, с. Столбы ул. Билии д. 1, основное общее, по уходу за ребенком-инвалидом до 18 лет, член ПП «Единая Россия», ВПП «Единая Россия», 01.08.15 г. 9 ч 37 м, 06.08.15 г. 10 ч 45 м;

3 Винокуров Николай Владимирович, 26.11.1990 г.р., с. Хатырык Намского р-на ЯАССР, с. Столбы ул. Парниковых 6, высшее, МБОУ «ХСОШ им.М.К.Аммосова», учитель информатики, сторонник ПП «Единая Россия», ВПП «Единая Россия», 01.08.15 г. 10 ч 31 м, 06.08.15 г. 10 ч 40 м.

СЛЕПЦОВА М.Е., председатель ИКМО «Хатырский наслег»

ИНФОРМАЦИЯ
От 06 августа 2015 г. исх. № 34 с. Столбы

На основании решения ИКМО «Хатырский наслег» № 16 от 06 августа 2015 г. зарегистрированы кандидатами в депутаты наследного Совета депутатов МО «Хатырский наслег» от политической партии «Справедливая Россия»;

1 Сивцева Раиса Семеновна, 15.12.1962 г.р., с. Салбанцы Намского р-на Якутской АССР, с. Столбы ул. Юбилейная 11, высшее, МБОУ «ХСОШ им. М.К.Аммосова», учитель математики, сторонник ПП «Справедливая Россия», ПП «Справедливая Россия», 31.07.15 г. 16 ч 27 м, 06.08.15 г. 10 ч 55 м;

2 Матвеева Мария Васильевна, 25.10.1963 г.р., Кобякский наслег Средневилюйского р-н ЯАССР, с. Столбы ул. Заровняева д. 4, высшее, МБДОУ ЦРР д/с №2 Кэскил, учитель-логопед, сторонник ПП «Справедливая Россия», ПП «Справедливая Россия», 01.08.15 г. 16 ч 47 м, 06.08.15 г. 11 ч 05 м.

СЛЕПЦОВА М.Е., председатель ИКМО «Хатырский наслег»

ИНФОРМАЦИЯ
От 11 августа 2015 г. исх. №35 с. Столбы

На основании решения ИКМО «Хатырский наслег» № 17 от 10 августа 2015 г. зарегистрированы кандидатами в депутаты наследного Совета депутатов МО «Хатырский наслег»;

1 Аммосов Никита Егорович, 20.09.1991 г.р., с. Хатырык Намского р-на Якутской Саха ССР, с. Столбы ул. А.Обутова д. 13, ср-спец, глава КФХ ИП Аммосов, сторонник ПП «Единая Россия», самовыдвижение 02.08.15 г. 11 ч 06 м, 10.08.15 г. 10 ч. 10 м;

2 Васильев Валентин Титович, 16.02.1951 г.р., Хаданский н-г Сунтарского р-на ЯАССР, с. Столбы ул. Винокурова д. 5, ср-спец, неработающий пенсионер, член ПП «Единая Россия», самовыдвижение 02.08.15 г. 12 ч 16 м, 10.08.15 г. 10 ч. 15 м;

3 Соловьев Алексей Проккопьевич, 17.11.1952 г.р., с. Ситта Кобякского улуса РС(Я), с. Столбы ул. Набережная д. 2, высшее, Управление газораспределительной сети ОАО «Сахатранснефтегаз», мастер, член ПП «Единая Россия», самовыдвижение, 02.08.15 г. 12 ч 16 м, 10.08.15 г. 10 ч. 20 м.

СЛЕПЦОВА М.Е., председатель

ИКМО «Хатырский наслег»

ИНФОРМАЦИЯ
От 11 августа 2015 г. исх. №36 с. Столбы

На основании решения ИКМО «Хатырский наслег» № 18 от 10 августа 2015 г. зарегистрированы кандидатами в депутаты наследного Совета депутатов МО «Хатырский наслег» согласно списку;

1 Ершов Айал Васильевич, 14.05.1974 г.р., ОВД Намского улуса РС(Я) от 20.03.2003 г., с. Столбы ул. Лена д. 9 кв. 2, среднее общее, Якутскэнерго ЦЭС, Намский РЭС, электромонтер 4 разряда, беспартийный, ПП «Справедливая Россия», 02.08.15 г. 11 ч 42 м, 10.08.15 г. 10 ч. 30 м;

2 Новгородова София Петровна, 15.11.1977 г.р., ОВД Намского улуса РС(Я) от 17.09.02 г., с. Столбы пер. А.Слепцова д. 3, высшее, МБДОУ д/с №1 Кэрэчээнэ, учитель-логопед, сторонник ПП «Справедливая Россия», ПП «Справедливая Россия», 02.08.15 г. 15 ч 16 м, 10.08.15 г. 10 ч. 35 м;

3 Слепцов Антон Васильевич. 24.01.1963 г.р., ТП УФМС России по РС(Я) в Намском р-не от 12.04.2010 г., с. Столбы ул. Г.Попова д. 9, высшее, МБДОУ д/с №1 Кэрэчээнэ, завхоз, сторонник ПП «Справедливая Россия», ПП «Справедливая Россия», 02.08.15 г. 15 ч 41 м, 10.08.15 г. 10 ч. 40 м;

4 Винокуров Сергей Саввич, 16.07.1969 г.р., с. Кобяй Кобякского р-на ЯАССР, с. Столбы ул. Березовая д. 7, ср-спец, временно не работает, член ПП «Справедливая Россия», ПП «Справедливая Россия», 03.08.15 г. 10 ч 22 м, 10.08.15 г. 10 ч. 45 м;

5 Суздалов Сергей Александрович, 01.03.1983 г.р., с. Хатырык Намского р-на ЯАССР, с. Столбы ул. Набережная д. 4, среднее общее, временно не работает, сторонник ПП «Справедливая Россия», ПП «Справедливая Россия», 03.08.15 г. 11 ч 13 м, 10.08.15 г. 10 ч. 50 м.

СЛЕПЦОВА М.Е., председатель ИКМО «Хатырский наслег»

29 Августа
СУЛУСТАР
БОЛЬШОЙ ЭСТРАДНЫЙ КОНЦЕРТ
Стадион КСК
Нач. 21:00
Билеты в кассе КСК (т. 42-6-33)
И 8-914-222-80-90, 8-914-107-04-79

Список зарегистрированных кандидатов на главу МО «Маймагинский наслег»

На основании решения ИКМО «Маймагинский наслег» №9 от 1 августа 2015 г. Зарегистрирован кандидатом на главу МО «Маймагинский наслег» от политической партии «Единая Россия», согласно по списку:

1. Егоров Александр Егорович 26.04.1971 г.р. место рождения: с.1-Хомустах, Намского улуса Республики Саха (Якутия), образование высшее, выдвинут от политической партии «Единая Россия». Дата регистрации: 1 августа 2015г. 16ч:07м решение №9 от 1.08.2015г. На основании решения ИКМО «Маймагинский наслег» №12 от 3 августа 2015 г. Зарегистрирован кандидатом на главу МО «Маймагинский наслег» в порядке самовыдвижения, согласно по списку.

2. Винокурова Вероника Юрьевна 28.09.1982 г.р. место рождения с.Намцы Намского района Якутской АССР, образование высшее, выдвинут путем самовыдвижения. Дата регистрации 17ч:07м 3 августа 2015г. решение №12 от 3.08.2015г. На основании решения ИКМО «Маймагинский наслег» №13 от 6 августа 2015 г. Зарегистрирован кандидатом на главу МО «Маймагинский наслег» в порядке самовыдвижения, согласно по списку.

3. Наумова Наталья Иннокентьевна 20.02.1961г.р. место рождения с.Намцы Намский район Якутской АССР, образование высшее, выдвинут путем самовыдвижения. Дата регистрации:12ч:32м 6 августа 2015г. решение №13/1 от 6.08.2015г.

Список зарегистрированных кандидатов в депутаты представительного органа МО «Маймагинский наслег»

На основании решения ИКМО «Маймагинский наслег» №10 и №11 от 3 августа 2015 г. зарегистрированы кандидатами в депутаты представительного органа МО «Маймагинский наслег» от политической партии «Единая Россия», согласно по списку:

1. Павлов Нюргун Семенович 09.04.1980г.р. место рождения с.Намцы Намского р-на РС (Я), образование неоконченное высшее, выдвинут от политической партии «Единая Россия». Дата регистрации: 14ч:34м Завгуста 2015г. решение №10 от 3.08.2015г.

2. Колесов Савва Васильевич 20.03.1946 г.р. место рождения:

с.Арбынды Намского района Якутской АССР. Образование: высшее, выдвинут от политической партии «Единая Россия». Дата регистрации:Завгуста 15ч:00м 2015г. решение №11 от 3.08.2015г. На основании решения ИКМО «Маймагинский наслег» №13 от 6 августа 2015 г. зарегистрированы кандидатами в депутаты представительного органа МО «Маймагинский наслег» от политической партии «Единая Россия», согласно по списку.

3. Лебедев Айал Николаевич 13.06.1984г.р. место рождения: с.Борогонцы Усть-Алданский район Якутская АССР. Образование: высшее, выдвинут от политической партии «Единая Россия». Дата регистрации: 6 августа 12ч:00м 2015г. решение №13 от 6.08.2015г. На основании решения ИКМО «Маймагинский наслег» №14 от 7 августа 2015 г. зарегистрированы кандидатами в депутаты представительного органа МО «Маймагинский наслег» в порядке самовыдвижения, согласно по списку.

4. Корякина Мария Константиновна 19.08.1963г.р. место рождения: г.Якутск Якутской АССР. Образование: среднее специальное, выдвинут путем самовыдвижения. Дата регистрации: 7 августа 10:35 2015г. решение №14 от 7.08.2015г. На основании решения ИКМО «Маймагинский наслег» №15 от 10 августа 2015 г. зарегистрированы кандидатами в депутаты представительного органа МО «Маймагинский наслег» от политической партии «Единая Россия», согласно по списку.

5. Дмитриев Александр Гаврильевич 14.05.1983 г.р. Место рождения: с. Намцы Намского района Якутской АССР. Образование: высшее, выдвинут от политической партии «Единая Россия». Дата регистрации: 10 августа 11ч:06м 2015г. решение №15 от 10.08.2015г.

6. Павлова Анисия Егоровна 11.04.1951 г.р. Место рождения: с.Тюбяты Намского улуса Республики Саха (Якутия). Образование среднее специальное, выдвинут от политической партии «Единая Россия». Дата регистрации:10 августа 12ч:08м 2015г. решение №15/1 от 10.08.2015г.

7. Слепцов Петр Николаевич 18.06.1988 г.р. Место рождения: с. Намцы Намского улуса Республики Саха (Якутия), образование: среднее. Выдвинут от политической партии «Справедливая Россия». Дата регистрации: 10августа 14ч:15м 2015г. решение №15/2 от 10.08.2015

года. На основании решения ИКМО «Маймагинский наслег» №16 от 11 августа 2015 г. зарегистрированы кандидатами в депутаты представительного органа МО «Маймагинский наслег» от политической партии «Единая Россия», согласно по списку.

8. Обутова Людмила Егоровна 22.02.1984 г.р. Место рождения: с.Кулун-Ельбют Момского района Якутской АССР, образование: высшее. Выдвинут от политической партии «Справедливая Россия». Дата регистрации:11 августа 10ч:45м 2015г. решение №16 от 11.08.2015г.

9. Слепцов Николай Петрович 11.06.1957г.р. Место рождения: с.Хатырык Намского района Якутской АССР, образование: среднее. Выдвинут от политической партии «Справедливая Россия». Дата регистрации: 11 августа 11ч:20м решение №16/1 от 11.08.2015г.

10. Лебедева Людмила Прокопьевна 24.03.1961г.р. Место рождения: с. Борогонцы Усть-Алданского района Якутской АССР, образование: среднее специальное. Выдвинут от политической партии «Справедливая Россия». Дата регистрации: 11 августа 14ч:08м 2015г. решение №16/2 от 11.08.2015г. На основании решения ИКМО «Маймагинский наслег» №16 от 12 августа 2015 г. зарегистрированы кандидатами в депутаты представительного органа МО «Маймагинский наслег» от партии «Единая Россия» и «Справедливая Россия», согласно по списку.

11. Кайгородов Иннокентий Петрович 15.12.1953г.р. Место рождения: с.Бетюны Намского района Якутской АССР, образование: высшее. Выдвинут от политической партии «Справедливая Россия». Дата регистрации: 12 августа 15ч:00м 2015г. решение №17 от 12.08.2015г.

12. Аргунова Матрена Петровна 19.05.1989 г.р. с. Магарас Горного района Якутской АССР, Образование: среднее. Выдвинут от политической партии «Справедливая Россия». Дата регистрации: 12 августа 15ч:48м 2015г. решение №17/1 от 12.08.2015г.

13. Обутов Григорий Иннокентьевич 04.11.1974 г.р. с.Намцы Намского района Якутской АССР. Образование:среднее специальное. Выдвинут от политической партии «Единая Россия». Дата регистрации: 12августа 16ч:28м 2015г. Решение№17/2 от 12.08.2015

Председатель ИКМО «Маймагинский наслег»: Лебедева.Н.Н.

Избирательная комиссия муниципального образования «Бетюнский наслег» РЕШЕНИЕ от 12.08. 2015 г. №12

О регистрации выдвинутых кандидатов на должность главы муниципального образования «Бетюнский наслег»

1 Макаров Михаил Васильевич 29.09.1979 г.р. с. Бетюны Намского района Якутской АССР, с.Намцы ул. Т.Замыatina 22 Глава МО «Бетюнский наслег» Высшее ЯРО ВПП «Единая Россия» Зарегистрирован 06.08.15 г. №6

2 Необутов Степан Назарович 04.11.1961 г.р. Бетюнский наслег Намского района Якутской АССР, с. Бютяй – Юрдя ул. Парковая 6 Безработный Высшее Самовыдвижение 10.08.15 г. №7

3 Михайлов Петр Романович 04.08.52 г.р. Соморсунский наслег мгинского района Якутской АССР, с.Бютяй – Юрдя ул. Школьная 2 Заместитель главы МО «Кебекенский наслег» Высшее Самовыдвижение 10.08.15 г. №8

4 Попов Герман Прокопьевич 12.03.80 г.р. село Бетюны Намского улуса Республики Саха (Якутия), с Бютяй – Юрдя, ул. Таллан Бюрэ 12 Безработный Среднее специальное Самовыдвижение 10.08.15 г. №9

Председатель ИКМО: Суздалова С.П. Секретарь: Иванова В.С.

Избирательная комиссия МО «Бетюнский наслег» Решение №11 от 11.08.15 г.

Утвердить членами УИК №346 следующих граждан:

1 Марков Роман Алексеевич Да Председатель ПП «Единая Россия» ОАО «Сахатранснефтегаз», старший оператор

2 Сивцев Аркадий Николаевич Да Зам.председатель ПП «Коммунистическая Партия РФ» Зам.начальника Управления ветеринарии и ВИЛ Намского улуса

3 Белолобская Светлана Семеновна Да Секретарь На-

слежной администрацией МО «Бетюнский наслег» Наследная администрация МО «Бетюнский наслег», вед. специалист

4 Уваровская Лидия Спиридоновна Да Член МБДОУ «Сардаана» завхоз

5 Уваровский Андрей Андреевич Да Член ОАО «Намкомунтепллоэнерго» курьер

Председатель ИКМО: Суздалова С.П. Секретарь: Иванова В.С.

РЕШЕНИЕ 7 мая 2015 г. №5/1 Об утверждении схемы избирательного участка по выборам главы МО «Бетюнский наслег»

В связи с проведением выборов главы МО «Бетюнский наслег» 13 сентября 2015 года:

1. Образовать избирательный участок в пределах административно – территориальной границы поселения.

2. Место проведения выборов и место нахождения избирательной комиссии определить здание администрации муниципального образования «Бетюнский наслег» по адресу: с.Бютяй – Юрдя, ул.Н.Кирилина 36. Телефон: 23-525

3. Опубликовать данное решение в газете «Энсиэли»

Глава МО «Бетюнский наслег»: М.В. Макаров

Избирательная комиссия МО «Бетюнский наслег» Решение 11.08.15 г. №11

Утвердить членами УИК №346 следующих граждан:

Марков Роман Алексеевич -председатель Сивцев Аркадий Николаевич - зам.председатель

Белолобская Светлана Семеновна - секретарь Уваровская Лидия Спиридоновна - член Уваровский Андрей Андреевич - член

2. Опубликовать данное решение в газете «Энсиэли».

Председатель ИКМО: Суздалова С.П. Секретарь: Иванова В.С.

РЕШЕНИЕ № 16 от 13 августа 2015 г.

В соответствии со статьями 43, 44 избирательная комиссия муниципального образования «Партизанский наслег»

решила: Зарегистрировать кандидатов в депутаты наследного Совета МО «Партизанский наслег». Обнародовать настоящее решение в улусной газете «Энсиэли», в

официальном стенде «Информационный стенд». Председатель ИКМО Садовникова А.Е.; Секретарь Неустроева с. Г.; Избирательная комиссия муниципального образования

«Партизанский наслег». Решение № 16 от 13.08.2015 г. О регистрации кандидатов в депутаты наследного Совета МО «Партизанский наслег»

№	Ф.И.О.	дата рождения	место рождения	Образование	Место работы	Принадлежность к обществу	Субъект выдвижения	№ решения	дата, время
1	Рыкунов Дмитрий Николаевич	07.06.1975	с. Партизан Намского района ЯАССР	Высшее	Специалист СХ администрации МО «Партизанский наслег»	Сторонник ЯРО ВПП «Единая Россия»	ЯРО ВПП «Единая Россия»	№01 от 20.07.2015	09.07.2015 г. 16 ч. 15 мин
2	Алексеев Семен Германович	19.11.1965	1 Хомустах Намского района ЯАССР	Высшее	Директор КЦ «Хомус»	Член ЯРО ВПП «Единая Россия»	ЯРО ВПП «Единая Россия»	№ 0 2 от 23.07.20 15	14.07.2015 г. 9 ч. 50 мин
3	Мокрощупов Дмитрий Дмитриевич	15.06.1973	с. Аппааны Намского района ЯАССР	Среднее общее	Глава КФХ «Мокрощупов Д.Д.»	Сторонник ЯРО ВПП «Единая Россия»	ЯРО ВПП «Единая Россия»	№02 от 23.07.20 15	14.07.2015 г. 14 ч. 18 мин
4	Захаров Георгий Викторович	05.01.1984	с. Буор-Сысы Момского района ЯАССР	Высшее	Руководитель СКПК «Алсакредит»	Отсутствует	Самовыдвижение	№02 от 23.07.20 15	14.07.2015 г. 14 ч. 54 мин.
5	Соловьева Галина Михайловна	25.08.1954	1-Хомустахский н/с Намского района Якутской АССР	Высшее	Председатель профкома МБОУ ПСОШ	Отсутствует	МБОУ ПСОШ	№04 от 29.07.20 15	17.07.2015 г. 11ч. 25мин.
6	Новгородова Марияна Яковлевна	28.08.1974	с. Намцы Намского района Якутской АССР	Высшее	Учительница МБОУ ПСОШ	Отсутствует	МБОУ ПСОШ	№04 от 29.07.20 15	17.07.2015 г. 12ч. 13мин.
7	Федорова Юлия Афанасьевна	03.06.1981	с. Намцы Намского района Якутской АССР	Высшее	Исполнительный директор СХПК «Кубалаах»	сторонник ЯРО ВПП КПРФ	ЯРО ВПП КПРФ	№04 от 29.07.20 15	17.07.2015 г. 16 ч27мин.
8	Зырянова Степанида Михайловна	08.05.1986	с. Жилинда Оленекского района ЯАССР	Высшее	Зам.г.л.бухгалтера МО «Партизанский наслег»	Отсутствует	Самовыдвижение	№ 0 5 от 31.07.20 15	23.07.2015 г. 17 ч. 13 мин.
9	Романов Борис Владимирович	13.12.1988	с. Партизан Намского района Якутской АССР	Среднее специальное	Работник краеведческого музея «Партизанской славы»	Сторонник ЯРО ВПП «Единая Россия»	ЯРО ВПП «Единая Россия»	№ 0 6 от 31.07.20 15	23.07.2015 г. 11 ч. 50 мин.
10	Эверстова Елена Ивановна	23.02.1957	с. Едейцы Намского района Якутской АССР	Высшее	И.П «Эверстова Е.И.»	Член ЯРО ВПП «Единая Россия»	ЯРО ВПП «Единая Россия»	№07 от 02.08.20 15	23.07.2015г. 10ч. 00мин.
11	Федоров Денис Денисович	02.06.1965	с. Кысыл-Сыр Намского р-на Якутской АССР	Высшее	Учитель МБОУ ПСОШ	Отсутствует	МБОУ ПСОШ	№07 от 02.08.20 15	23.07.2015г. 17ч.57мин.
12	Саввинова Джулуяна Афанасьевна	11.06.1969	с. 1-Хомустах Намского р-на Якутской АССР	Высшее	Зав. Партизанского ветучастка «Управления ветеринарии с ВИЛ Намского улуса»	Член ЯРО ВПП «Единая Россия»	ЯРО ВПП «Единая Россия»	№08 от 03.08.20 15	24.07.2015г. 11ч. 00мин.
13	Мордосов Гаврил Валентинович	23.08.1965	с. Намцы Намского района ЯАССР	Среднее общее	ГУП ЖКХ газооператор Партизанского участка	Член ЯРО ВПП «Единая Россия»	ЯРО ВПП «Единая Россия»	№12 от 08.08.20 15	29.07.2015 г. 11 ч. 15 мин.
14	Бережнева Сардана Петровна	29.07.1976	с. Арыы Тиит Намского района ЯАССР	Среднее спец	Завед. Партизанской сельской библиотеки	Член ЯРО ВПП «Единая Россия»	ЯРО ВПП «Единая Россия»	№12 от 08.08.20 15	29.07.2015 г. 14 ч. 29 мин.
15	Нератова Анна Степановна	15.12.1984	с. Токко Олекминского района	Высшее	Учительница МБОУ ПСОШ	Отсутствует	МБОУ ПСОШ	№12 от 08.08.20 15	29.07.2015 г. 17 ч. 30 мин.
16	Баишев Петр Афанасьевич	12.07.1954	с. 1-Хомустах Намского района	Среднее спец	Глава КФХ «Сындым»	Член ЯРО ВПП КПРФ	ЯРО ВПП КПРФ	№13 от 09.08.20 15	30.07.2015 г. 9ч. 25мин
17	Яковлева Валентина Прокопьевна	02.01.1957	с. 1-Хомустах Намского района	Высшее	Учительница МБОУ ПСОШ	Отсутствует	МБОУ ПСОШ	№15 от 12.08.20 15	03.08.2015 г. 09ч.20мин.
18	Аммосова Надежда Николаевна	17.06.1963	с. Намцы Намского района	Высшее	Замдиректора МБОУ ПСОШ	Отсутствует	МБОУ ПСОШ	№15 от 12.08.20 15	03.08.2015 г. 09ч. 30мин.
19	Слепцова Анастасия Петровна	16.11.1978	с. Намцы Намского района Якутской АССР	Высшее	ИП Слепцова А.П	Сторонник ВПП «Справедливая Россия»	ВПП «Справедливая Россия»	№15 от 12.08.20 15	03.08.2015 г. 10ч. 00 мин.
20	Яковлева Раиса Ивановна	23.05.1962	с. Джил инда Оленекского района ЯАССР	Среднее спец	Медработник Партизанской врач.амбулатории	Член ЯРО ВПП «Единая Россия»	ЯРО ВПП «Единая Россия»	№15 от 12.08.20 15	03.08.2015 г. 10ч. 30мин.
21	Гуляева Елена Егоровна	17.05.1974	г. Якутск Якутской АССР	Высшее	мастер маслоцеха СХПК «Эрал» с. Партизан	Отсутствует	самовыдвижение	№15 от 12.08.20 15	03.08.2015 г. 11ч. 40 мин.
22	Садовников Василий Николаевич	06.01.1970	с. Борогонцы Усть-Алданский район	Среднее спец	Инвалид	Сторонник ВПП «Справедливая Россия»	«Справедливая Россия»	№15 от 12.08.20 15	03.08.2015 г. 13ч. 29мин.
23	Зырянов Владислав Егорович	21.02.1971	с. 1 Хомустах Намского района Якутской АССР	Высшее	Водитель УПРС по РС(Я)	Сторонник ВПП «Справедливая Россия»	«Справедливая Россия»	№15 от 12.08.20 15	03.08.2015 г. 14ч. 04 мин.
24	Баишева Туяра Евстратьевна	14.08.1974	с. Майя Мегино-Кангаласского Якутской АССР	Высшее	Преподаватель дополнит. образования ХСФЛ	Сторонник ВПП «Справедливая Россия»	«Справедливая Россия»	№15 от 12.08.20 15	03.08.2015 г. 14ч. 45мин.
25	Христофоров Аян Сергеевич	15.06.1989	с. Чурапча Чурапчинского улуса	С р е д н е е спец.	Директор МАУ АРТ МО «Партизанский наслег»	Сторонник ВПП «Справедливая Россия»	«Справедливая Россия»	№15 от 12.08.20 15	03.08.2015 г. 14 ч. 57 мин.
26	Зырянова Ульяна Иннокентьевна	24.10.1973	с. Намцы Намский район Якутская АССР	Высшее	Кассир МБОУ ПСОШ	Член ЯРО ВПП «Единая Россия»	ЯРО ВПП «Единая Россия»	№15 от 12.08.20 15	03.08.2015 г. 15 ч. 50мин.
27	Зырянова Алена Ивановна	01.04.1975	с. Намцы Намского района Якутской АССР	Высшее	Кассир Якутская нефтебаза ОАО «Саханефтегазсбыт»	Сторонник ВПП «Справедливая Россия»	«Справедливая Россия»	№15 от 12.08.20 15	03.08.2015 г. 16ч. 00мин.
28	Яковлева Дария Иннокентьевна	11.01.1967	Болдурский наслег Чурапчинского района Якутской АССР	Среднее общее	ГУП ЖКХ газооператор Партизанского участка	Член ЯРО ВПП «Единая Россия»	ЯРО ВПП «Единая Россия»	№15 от 12.08.20 15	03.08.2015 г. 17ч. 43 мин.

Председатель ИКМО Садовникова А.Е.

Понедельник, 24 августа

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.05 Контрольная закупка 12+

Вторник, 25 августа

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.05 Контрольная закупка 12+

18.45 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
23.35 Небеса не обманешь 16+

Среда, 26 августа

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.05 Контрольная закупка 12+

Четверг, 27 августа

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.30 Контрольная закупка 12+

18.00 Вечерние новости
18.45 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+

Пятница, 28 августа

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00
Новости
09.10, 04.30 Контрольная закупка 12+

Суббота, 29 августа

05.00, 06.10 X/ф «Продлись, продлись очарованье...» 16+
06.00, 10.00, 12.00, 15.00
Новости
06.45 Т/с «Дурная кровь» 16+

«Ты за любовь прости меня» 12+
12.15 Идеальный ремонт 12+
13.10, 15.15 Т/с «Личная жизнь следователя Савельева» 16+

Воскресенье, 30 августа

06.00, 10.00, 12.00, 15.00
Новости
06.10 Т/с «Лист ожидания» 16+
08.10 Армейский магазин 16+

РОССИЯ 2

Понедельник, 24 августа

12.30 Панорама дня. Live
13.55, 05.00 X/ф «Спираль» 16+
15.55, 06.55 Эволюция 16+

Вторник, 25 августа

12.30 Панорама дня. Live
13.55, 05.00 X/ф «Сокровища О.К.» 16+
16.00, 07.25 Эволюция 16+

Прямая трансляция
00.45 X/ф «Охота на пираний» 16+
04.05 Побег 12+

Среда, 26 августа

13.00 Панорама дня. Live
14.10, 05.00 X/ф «Дерзкие дни» 16+
15.55, 07.10 Эволюция 16+

Четверг, 27 августа

12.45 Панорама дня. Live
13.55, 05.10 X/ф «Кандгар» 12+

22.25 Хоккей. КХЛ. «Авангард» - «Металлург». Прямая трансляция
00.50 За победу - расстрел? Правда о матче смерти 16+

Пятница, 28 августа

12.55 Панорама дня. Live
13.55, 05.00 X/ф «Господа офицеры. Спасти императора» 12+

Суббота, 29 августа

13.00 Панорама дня. Live
14.35 В мире животных 12+

19.25, 08.25 Легкая атлетика. Чемпионат мира. Прямая трансляция
22.35 X/ф «Дружина» 12+

Воскресенье, 30 августа

13.00 Панорама дня. Live
14.35 Моя рыбка 12+

РОССИЯ 1

Понедельник, 24 августа

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.30, 20.00
Вести
09.55 О самом главном 12+

Вторник, 25 августа

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.30, 20.00
Вести
09.55 О самом главном 12+

Среда, 26 августа

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.30, 20.00
Вести
09.55 О самом главном 12+

Четверг, 27 августа

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.30, 20.00
Вести
09.55 О самом главном 12+

15.00 X/ф «Люба. Любовь» 12+
18.15 Прямой эфир 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши!

Пятница, 28 августа

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.30, 20.00
Вести
09.55 О самом главном 12+

Суббота, 29 августа

05.00 X/ф «Прощальная гастроль «Артиста» 16+
06.35 Сельское утро 12+

Воскресенье, 30 августа

05.30 X/ф «Безотцовщина» 16+
07.20 Вся Россия 12+

24 августа, понедельник

06:00 С бодрым утром! 6+
06:15 В кадре-республика. ТВ «Таатта» 6+

26 августа, среда

06:00 С бодрым утром! 6+
06:15 В кадре-республика. ТВ «Спектр» 6+

13:30 Саха сирэ-Якутия 12+
14:00 Жизнь прекрасна (повтор) 6+

27 августа, четверг

06:00 С бодрым утром! 6+
06:15 В кадре-республика. ТВ «Хотун Булу» 6+

28 августа, пятница

06:00 С бодрым утром! 6+
06:15 В кадре-республика. ТВ «Хотун Булу» 6+

ССУДО-СБЕРЕГАТЕЛЬНЫЙ СОЮЗ
займы Пенсионные
50 000 руб. 100 000 руб.
Срок (в мес.) 12 мес.
Оплата (в мес.) 5 665,00
Переплата 17 760,06

20:30 Саха сирэ-Якутия 12+
21:00 Биһикчээн 0+
21:15 Добрый вечер 6+
22:00 Якутия 12+

СВЕТООТРАЖАЮЩИЕ ЭЛЕМЕНТЫ ЯВЛЯЮТСЯ ВАЖНЫМ ЭЛЕМЕНТОМ ПАССИВНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПЕШЕХОДА

По статистике наезд на пешехода – самый распространенный вид ДТП. В крупных городах доля наездов на пешеходов составляет более половины.

Основная доля наездов со смертельным исходом приходится на темное время суток, когда водитель не в состоянии увидеть вышедших на проезжую часть людей. Сопутствуют этому обычно неблагоприятные погодные условия – дождь, слякоть, туман, в зимнее время – гололед, и отсутствие какой-либо защиты у пешеходов в виде световозвращающих элементов на верхней одежде.

Чтобы снизить уровень аварийности до уровня развитых европейских стран нам необходимо не одно десятилетие и миллиардные затраты – на пропаганду

частую служит обстоятельством, исключая вину водителя.

Световозвращающие элементы стали часто присутствовать на детской одежде. Эта деталь теперь считается очень важной, и она входит в дизайн моделей многих популярных марок. Очень актуально это для школьников, которые часто воз-

правильного поведения на дороге, на инженерное обустройство наших улиц и дорог (освещение, пешеходные ограждения и т.д.), на создание системы экстренной помощи пострадавшим в ДТП и так далее. Но сделать первый, но эффективный шаг можно уже сейчас – это использование световозвращающих элементов пешеходами. В Европе и некоторых странах СНГ данное положение является обязательным, и за движение в темное время суток без фликеров (так еще называют световозвращатели) грозит весомый штраф, а при наезде на пешехода отсутствие катафотов на одежде за-

вращаются домой из школы без сопровождения взрослых и иногда вынуждены переходить дорогу, но это пригодится для детей любого возраста. Присутствие световозвращающих элементов на детской одежде может значительно снизить детский травматизм на дорогах.

Такой элемент позволит лучше заметить ребенка, если на улице темно, что актуально для зимнего времени года и просто в пасмурную или дождливую погоду. Очень хорошо, если световозвращающие элементы уже присутствуют на одежде, но если их нет, такие элементы можно

приобрести и пришить самостоятельно.

В России требование носить световозвращатели при движении в темное время суток введено с 2006 года (пункт 4.1 Правил дорожного движения) и носит рекомендательный характер. Между тем, исследования сотрудников Научно-исследовательского центра ГИБДД России и наших зарубежных коллег показали, что применение пешеходами таких изделий, более чем в 6,5 раз снижает риск наезда на них транспортного средства. Происходит это из-за того, что водитель обнаруживает пешехода, имеющего световозвращатели со значительно большего расстояния, вместо 30 метров – со 150 метров, а при движении с дальним светом водитель видит пешехода уже на расстоянии 400 метров.

С 1 июля этого года вступили в законную силу поправки в ПДД касательно ношения световозвращающих элементов одежды. Согласно новой формулировке, световозвращающие элементы обязаны иметь те пешеходы, которые переходят дорогу или передвигаются по обочине дороги вне населенных пунктов в темное время суток.

Итак, пешеходу обязательно иметь на себе световозвращающие элементы в трех условиях:

- вне населенного пункта;
- передвигается по краю проезжей части / переходит дорогу;
- темное время суток.

Будьте предельно внимательны на дороге. Пешеходам в темное время суток при передвижении по проезжей части необходимо иметь на одежде световозвращающие элементы. Руководители предприятий, чьи сотрудники из-за графика или расположения организации, могут идти по проезжей части дороги, должны принять меры к обеспечению их световозвращающими браслетами.

Госавтоинспекция Намского района

ФЕДЕРАЛЬНЫМ ЛЬГОТНИКАМ: НАБОР СОЦИАЛЬНЫХ УСЛУГ

Набор социальных услуг раздается на три независимых части:

- 1) Получение лекарства по рецепту – 716 руб. 40 коп.
- 2) Предоставление при наличии медицинских показаний путевки на санаторно-курортное лечение – 110 руб. 83 коп.
- 3) Бесплатный проезд на пригородном ж/д транспорте, а также на международном транспорте к месту лечения и обратно – 102 руб. 89 коп.

Стоимость полного набора НСУ составляет 930 руб. 12 коп. Определиться со способом получения услуг на будущий год у льготников можно до 1 ок-

тября 2015г.

Льготникам, которые ранее уже подавали заявление и не планируют менять способ получения, не требуется приходить в территориальные органы ПФР. Заявление носит бессрочный характер и будет действовать до тех пор, пока гражданин не изменит своего решения.

Желающим же изменить способ получения НСУ: отказаться от набора социальных услуг в натуральном виде полностью либо частично и выбрать деньги, или наоборот вернуться с 1 января следующего года к набору социальных услуг в натуральном виде, необходимо обратиться с заявлением в Пенсионный фонд в Намском улусе (районе) до 1 октября 2015г.

Также обратиться с заявлени-

ем в территориальные органы ПФР до 1 октября 2015г. нужно в том случае, если право на получение льгот появилось у человека впервые в текущем году, а в следующем году он желает получать их в денежном эквиваленте.

По вопросам отказа (возобновления, либо предоставления) набора социальных услуг необходимо обращаться в клиентскую службу территориального органа Пенсионного фонда по месту получения ЕДВ.

Подать заявление федеральные льготники также могут в Многофункциональных центрах предоставления государственных и муниципальных услуг.

Узнавайте больше на сайте www.pfrf.ru
Для справок – 42-6-86

УНУРЭХ ТЫТТАР

Коллектив Намского педагогического колледжа искренно поздравляет своих ветеранов с юбилейными датами:

- **ТЕРЕНТЬЕВУ ВАРВАРУ НИКОЛАЕВНУ**, с 60-летием,
- **ВИНОКУРОВУ АКУЛИНУ ВАСИЛЬЕВНУ**, с 60-летием со дня рождения!

Желаем Вам и Вашим близким крепкого здоровья, семейного благополучия, стабильности в жизни, уверенности в завтрашнем дне!

С уважением, коллектив работников и студентов Намского педагогического колледжа

Күндү убаастыңар коллегабтың, улуус, нэһилиэк, лицей биир саамай актыгыбынай общественичатың, эйэбэс эбэни, амарах ийэни, көрдөөх-нардаах дьүөгэни **ПУХОВА АНАСТАСИЯ ИВАНОВНА**, саамаан сайын саамай силигилиир кэрэ кэмигэр күн сириң көрбүт өрөгөйдөөх 50 сааскынан иттигик-истинник эвэрдэлиибит!

Эдэрдии эрчимнээх, чэгиэн-чэбдик бэйэлээх, үөрүү-көтүү үктэллээх сырыт дээн алгыс бастыңын аныбытың.

Хамаатта саха-француз лицейин коллектива

Билии уһуяаның ветерана, республикаҕа биир бастакынан оҕо үлэ-сынньалаҕ лааҕырың төрүттэспит, уонунан сылларга Хатың-Арыы нэһилиэгин народнай депутаттарың сэбиэтин ситэрииллээх комитетың председателэ, кэлин МТ аҕа баһылыга, И.Е. Винокуров музейин директора, СР норуотун хаһаайыстыбатың үтүөлээх үлэһитэ, физкультура уонна спорт сайдыгытың ветерана, Нам улууһун «Ытык киһитэ», сэрии сылларың оҕолоро түмсүү чилиэнэ, улахан дьизэ кэргэн аҕата, тапталлаах кэргэн, эһэ, хос эһэ **КУТЯРИН ВИКТОР ГАВРИЛЬЕВИЧ**, саха саарынын, 75 сааскын толору-томточку сиппиккинэн сахалыы сиэринэн истин-иһирэх эвэрдэ тиэрдэбит!

Баҕарабыт Эйиэхэ, хос сиэнгин олоҕун онорсон, чэгиэн-чэбдик буолан, уолаттаргынаан эрчим ылынан чин туругу тутуһан уһун сылларга дьоллоох-соргулаах буолуоххун!

Бары үтүө санааны кытта Бөтүрүөптэр дьизэ кэргэн, Нам с.

«Илгэ» потребительскай общество коллектива **СИДОРОВА АННА ЕЛИСЕЕВНА** кэлэн иһэр үйэ аңардаах үбүлүйүөнэн иттигик-истинник эвэрдэлиибит!

Баҕарабыт доруобуйаны, үлэбэр ситиһиилэри, эдэрдии эрчимнээх кэрэ олоҕу, аймах-билэ дьонун убаастабылынан-ытыктабылынан, оҕолорун миннигэс мичээрдэринэн манньыйан, дьүөгэлэрин истин-сылаас сыһыаннарыгар уйдаран, хас үүнэр күнтэн үөрэн, дьоллоохтук истин мичээргин бэлэхтии, күлэ-үөрэ чэгиэн-чэбдик олоорторго баҕарабыт! Баҕа санаа бастыңын, ыра санаа ымьылааһын, үтүө санаа үтүмэнин, амарах санаа алгыстааһын аныбытың!

«Илгэ» ПО коллектива

Күндүтүк саныыр эдьийибиҥ, Нам улууһун «Ытык киһитин», Үөдэй нэһилиэгин бочуоттаах олохтообун, үлэ, тыыл ветераның **ЯДРЕЕВА ЛЮБОВЬ ИННОКЕНТЬЕВНА** 90 сааскын туолар кэрэ-бэлиэ күннүңүнэн сахалыы сайаҕастык ис сүрэхпитигэр иэйэн туран истинник эвэрдэлиибит!

Бары саргылаах санаа үтүөгүн баҕаран туран Эйиэхэ анаан суруллубут уолун суруйбут хоһоонун эвэрдэбитин ытытың!

ИЙЭ, АТТЫБАР ЭН БААРГЫН

Ийэ, аттыбар эн бааргын —
Мин үөрүүм мунгура билибэт,
Мин дьолум уһуга көстүбэт.
Санаабар саһарҕа сандаарар,
Сүрэхпэр сибэки да тыллар.
Ийэ, аттыбар эн бааргын —
Ол иһин олоҕум ырыалаах.
Үөрэххэ үгүнү көрөбүн,
Үлэбэ үөрүүнү булабын.
Ийэ, аттыбар эн бааргын —

Ол иһин мин өрүү күүстээхпин,
Эрэммэт хас хардым аайытын
Эн өйүүр санныгың кууһабын.
Ийэ, аттыбар эн бааргын —
Ол иһин илиһин уунаммын
Хардары өйөбүл буолабын,
Ийэбэр мин ыраас оҕолуу
Тапталбың сааһым тухары аны-
ыбың!

Эвэрдэни кытта Үөдэйтэн, I Хомустаахтаң, Партизантан, Дьокуускайтан, Санкт-Петербурган Рожиннар, Скрыбиннар, Эверстовтар

Сэрии кэмин оҕотун кыһалҕатың билэн улааппыт, 1953 сылтан ыччат, комсомол производствоҕа хамсааһыныгар кыттыһан, Муо-ма оройуонугар электричество уотун бастакынан күндээрдэбит актыбыыс, спортсмен, суоппар идэлээх үлээннээхпитин, үлэ, тыыл ветераның **РОМАН РОМАНОВИЧ МОСКВИТИН** — 80 сааһын томточку туолбутунан истинник эвэрдэлиибит!

Кэргэнгинэн Люция Михайловнаһын, оҕолоргутунаан үөрэ-көтө өссө да уһундук, дьоллоохтук-соргулаахтык олооргутугар баҕарабыт, алыптаах алгыспытын аныбытың. Алгыс баһа сыалан-ының! Дом!

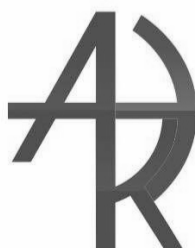
Ветеран сэбиэтэ

Реклама

до **50%**
ГODOVЫХ

**ПРИУМНОЖИМ
ВАШИ ДЕНЬГИ**

ААРТЫК
ЭКСПРЕССКРЕДИТ

www.mfo-aartyk.ru

Мы работаем для Вас!

ЗАЙМЫ
от **3000** РУБЛЕЙ
до **900000**

НАСЕЛЕНИЮ И
ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯМ

☎ **8 (800) 100-36-99**

Все звонки по Республике бесплатны

БИЛЛЭРИИЛЭР

Утвержденные границы улиц на день выборов 13 сентября 2015 г.
Избирательный округ № 5 — «Октябрьский»
Избирательный участок № 16 — «Октябрьский»
Ул. Р. Цугель-Аммосова, 1-5, 4
Ул. М. Аммосова, 17, 17/1, 21-45, 41/1, 41/3, 45/1, 47/1, 42, 42/1, 44-62, 64-66, 39/1
Ул. Октябрская, 37-47
Ул. А. Дьяконова
Место проведения выборов с. Намцы, ул. Аммосова, 40, тел. 41162, здание ДЦ «Түөлбэ»

МБУ «Управление спорта и физической культуры» МО «Намский улус» извещает о проведении конкурсного отбора общественных организаций по предоставлению субсидии и

КЭРИЭСТЭБИЛ

Самаан сайыммыт ортолоон турдааны, от ыйын 15 күнүгэр, уһун, ыарахан ыарыы биһиги кэжкэбиттэн талааннаах журналиһи Вера Николаевна Рыкунованы орто дойдуттан илдэ барбыта атырдах ыйын 23 күнүгэр 40 хонуга туолар.

Бал улахан оҕото Вера Николаевна 1965 сыллааха тохсунньу 2 күнүгэр Мэнэ-Хангалас оройуонун Төнүлүтүгэр күн сириин көрбүтэ. Ийэтэ Евдокия Ивановна Рыкунова педагогическай үлэ ветерана, сааһын тухары саха тылын учууталынан үлэлээбитэ, билигин бочуоттаах сынныланна олоһор. Аҕата Николай Михайлович Рыкунов биллиилээх поэт, журналист, ССРС Суруйааччыларын союһун чилиэнэ, олоһун тиэх күнүгэр диэри улуус хаһыатын салайбыта.

Вера Нам орто оскуолатын 1982 с. бүтэрээт, «Ленин суола» хаһыат редакциятыгар биір сыл курьерынан үлэлээбитэ. Сэрэйдэххэ, очкоттон журналист буолар анала таайбыт буолдохтооҕа. Онтон Саха Государственной университетигэр үөрэнэ киирэр, 1993 с. толору курсу үөрэнэн бүтэрэр. Үөрэнэрин быһыгар Вера Николаевна детсакка санитаркаан, иитээчинэн үлэлиир, Намнааҕы педучилищени кыһыл дипломунан бүтэрэр. Кэргэн тахсан ийэ буолар доьлон билэр.

1989 с. Таастаах аҕыс кылаастаах оскуолатыгар история учууталынан, үөрэх чааһын сэбиэдиэссэинэн үлэлиир. Ол кэинэ журналистика эйгэтигэр 1994 сыл алтыннытыттан «Ленин суола» хаһыат корреспонденынан ананан айар үлэ үөһүгэр киирэр. Ол кэмтэн Нам олохтоохторо оройуон хаһыатыгар бөрт хомоҕой, лоп-бааччы тыллаах, киһи болжомтотун тардар В. Рыкунова диэн илии баттааһынаах суруйуулары хойуутук тахсалларын бэлиэти, сэргии көрсүбүшпүт. 2002 с. СГУ журналистика салаатын кыһыл дипломунан бүтэрэн, информация отделын сэбиэдиэссэйэ, 2011 сылтан улаханькыалдыар диэри редактор-директоры солбуяааччынан айымнылаахтык үлэлээбитэ.

Тустаах эбээһинэстэригэр олус эпииэтинэстээхтик сыһыаннаһара, киһи ураты хаачыстыбата, ылымныт соругун уһапакка-кэнэппэккэ туга толорор, түргэн туттуулааҕа. Биір илэлээхтэрин кытта эйдэмнээх сыһыаннааҕа, ханькы эрэ түгэннэргэ мөккүөр таҕыста-

реализацию мероприятий муниципальной целевой программы «Развитие спорта и физической культуры в МО «Намский улус» на 2014-2017 гг.» по направлению популяризации и развитие национальных видов спорта, в том числе конного спорта. С порядком предоставления субсидии можно ознакомиться на официальном сайте МО «Намский улус». Sakha.gov.ru/nam

® ООО «Финанс групп Саха»
Помощь в получении займа по материнскому капиталу без подтверждения дохода, без поручителей, без кредитной истории.
Конт. тел. 89247655590

® Продаю:
Лафет 180 мм 8-9 м — 2500 руб. шт.
Лафет 160 мм 8-9 м — 2000 руб. шт.
Лафет 150 мм — 8-9 мм — 1500 руб. шт.

Тел. 89142927963

® Продается земельный участок в центре с. 1 Хомустах (газ, свет, летний водопровод рядом) в собственность, 20 соток.
Тел. 89644294913, 89246610219

® Продаю частный дом (собственность, 15 соток, водопровод, септик).
Тел. 89243661967

® Продаю норковую шубу с капюшоном черного цвета, размер 42. Обращаться с 19 час до 22 час.
Тел. 89241629323

® Гараж, баанньык тутарга сөптөөх тиит кругляк мас атылларан 100 штука уһуна — 8-9-10 м.
Тел. 89248794815, 89841051246

Куплю усадьбу ближе к центру.
Тел. 89644239716

ИДЬО ИНИТИННЭРЭР

ГРАЖДАНСКАЙ ЭР ТҮННҮГҮ АЛДЬАППЫТ

Ааспыт нэдиэлэбэ 22 киһи, сорохтор кырбанан, араас эчэиини ылбыттар, о.и. 8 оҕо.

Атырдах ыйын 14 күнүгэр Ст. Платонов уонна Советскай уулуэссалар быһа охсуһар сирдэригэр полициялар Көбөкөн олохтооһун гр. С. тохтопсуттар. Таһаһын-сабын чинчийэн көрүү түмүгэр үүнэйиттэн ылыллар наркотическай средствины илдэ сыйдыарын булбуттар.

Нам-Түбэ суолугар, Бөтүн таһыгар, гр. П. суолга саахалланан боротокуол толоруллубут. Ким да эмсэүлээбэтэх. Хатырыкка гр. Дь. дьиэтиттэн 6000

солк сүһүт. Нам сэлиэннэтигэр 12.08.2015 с. түүн гр. Д., БОМР, күлүүһү алдыатан квартирага киирэн хоммут, тугу да ылбатах. Нам селотун икки оҕо саадын сэбиэдиэссэйдэрэ бюджет үбүн атын сыалга туттуубуттара биллэн салгыы бэрэбиэркэ ытыгылар. Кыһыл Дэриэбинэбэ гр.-ка граждандкай эрэ 12.08.2015 с. түүн 23 ч. 05 м. маэссынатын алдыаппыт, дьиэтин туннугун үлтү охсубут.

Арыгы иһэн баран общественнай сиргэ сыйдыгыга 6 административнай боротокуол толоруллубут.

МАХТАЛ СУРУК

Биһиги тапталлаах күндү киһибит Вера Николаевна Рыкунова, утуу-субуу икки ыарахан ыарыһы кытта күрсэн, орто дойдуттан, күн сириттэн араһыпта 40 хонугун туолар.

Утүөрбөт ыарыһа ылларбытын билэ сыһыпта. Ону таһыгар таһааран мунатыйбакка, ытаабакка-сонгообокко, майгытын-сигилитин уларыппакка, илэ өйүн ыһыктыбакка, ыарыһы утарсар күһүэһиэтэ баранан, сымнааһык барда... Кылгас үйлэнээхтээтэ.

Хайа күн оһоллоһуоһуттан улуус кылаабынай бырааһа Леонид Алексеевич Слепцов, поликлиника сэбиэдиэссэйэ Варвара Афанасьевна Максимова тус бэйэлэрэ контуруолга ылан диэххэ сөп, эмитири быраастары кытта көрдүлөр-иһитилэр, эмтээтилэр. Леонид Алексеевич, үтүө санаатынан салайтаран, оннооһор, хирургия сирдэрэлэрин кытта Вера сьатар оронун кинизэх табыастаах ғына онорсубута, өр бодьуустасыттар. Сотору-сотору кэпсэтэн, сүбэ-ама биэрэн, санаатын көтөҕөн, хараһын далгыар илдэ сырытта. Оҕом тыһа быстыбытын кэинэ, киһи сүбөлээн, дьайыһылаах көмө онорон, куйаас баһайы күннэргэ сэбэртэ уларыппакка сьытта. Үчүгэй киһи итинник сабыдыаллаах!

Вера кэлин балыһаҕа сьатар кыһа суох буолта (Балта Мая бустуктаата. Оҕолорум эйэлээхтэрэ үчүгэй да эбит!). Варвара Афанасьевна поликлиникаһан тутулуктааһы Вера туһугар ситэрэн-хоторон, онорон испитэ. Быраастар Нина Федоровна Дьяконова, Ольга Васильевна Кюндяйцева дьыһэ кэлэ турдулар, ордук элбэхтэ Нина Федоровна сьырытта, эмтээтэ. Оттон Розалия Михайловна Михайлова Вера аатыгар докumuону, этиэн эрэ кэрэх, сонно туга оноро охсон биэртэ. Быраастарбыт бараксаттар эмитиллэрин таһынан эйэзэстик кэпсэтэллэрэ, киһилии, болжомтолоох сьыһыаннара — бу бэйэтэ күүэстээх эмп буоллаҕа эбээт!

Бииргэ үлэлээн бодоруспут-алгыспыт улууска биллэр-көстөр, убаастанар дьүөгэлэрэ: А.С. Заболоткай, М.М. Винокурова, М.Д. Кокарева, А.С. Гуличкина, А.А. Пестрякова, М.Р. Софронова, Л.И. Солдатова уонна Дьокуускайдааһы МВД управлениетын штабын начаальныһы Е.В. Черноградская (бу күннэргэ полковник званилэнна) — бары тиһэххэ диэри аттыгар сьырттылар, санаатын өрө көтөхтүлэр, күүс-көмө онордулар, бөҕө тириэх-өйбүл буоллулар. Үтүө, эрэллээх доһоттордоһун ыкса билэн бараахтаата.

Оҕолорум саамай чугас доһотторо Лена, Элеонора, Валя, Светлана Георгиевна биһиги кыһалдыгытын эмиэ эпис-тэңгэ үллэһинилэр. Элеонора ыксал буолла да, укуоллаан абыраата. Светлана Георгиевна Вера олоххо интэриэһин көүлээтэ аҕай. Араас тэрээһиннэри, ол иһигэр сайынғы улахан ыһаахтары Намынан, Чурапчынан, Дьокуускайынан сьылдьан киниэхэ анаан устубутун көрөн, улаханькы дуоһуйбута, астымыта, үөрбүтэ-көһүтэ. Бары сонуну билэ-көрө, интэриэһиргии сыһыпта. Итинник элбэх, үчүгэй дьон тулаһынаах буолан, оҕом бүтүһи күнүгэр диэри күлэ-үөрэ, кэпсэтэ-ипсэтэ сыһыпта. Сизммин табаарыстара В. Ильин, Саша Колмогоров, А. Марков өйөөтүлэр.

Кылааһын оҕолорунан олус киэн туттара: «Биһиги кылаастан элбэх киһи салайааччы буолла», — диэн үөрэрэ-көтөрө. Күн бүгүнүгэр диэри бары бииргэ туһуһан сьырттылар. Ол түмүгэр Вераларын тиһэх суолугар аатарыһа эмиэ түмүстүлэр, сүүрдүлөр-көттүлэр, көмөлөстүлэр. Кими да чорбопко арыһа киһини ааттыбын: Л.М. Маркова, Н.П. Ильин, Н.Н. Назаров, В.И. Николаев, А.Р. Попов, Е.М. Попов...

«Ленскай нэһилиэк» МТ баһылыга А.Г. Новгородовка, нэһилиэк депутаттарын бэрэссэдээтэлэ А.В. Кириллингэ тэриисигит, көмөүт, өйбүлүгүт иһин туспа строкаҕа суруйан махталбытын биллэрбит!

Вера Николаевна редакцияга 21 сыл үлэлээтэ. Ол тухары редактор Владислав Гаврильевич Касьяновы кытта бииргэ олус тапсан, эйэлээхтик үлэлээтилэр, хардарыта убаастанан, өйөһөн сьырттылар. Республика үгүс улуустарын редакцияларын кытта доһордуу сьыһыаны олохтоотулар. Биһиги редакциябыт, хаһыаппыт республика биллэр-көстөр, улахан аптарытыттаах. Владислав Гаврильевич Вера Николаевнаны тиһэх суолугар агаарар бары дьаһалы бэйэтэ иллээн-садалаан, тэрийэн дьаһайда. Биһиги ыал кыахпыт таһыма биллэр. Моральнай да, материалнай да көмөнү онордо. Онон махталбыт мунура суох!

Хаан-уруу чугас аймахтар бары түмсэн саамай күндү киһибитин үйө-саас тухары Ийэ буоругар туттардыбыт, «сылаастык, сымнаастык сьыт» диэн алжаатыбыт!

Бары аймахтар ааттарыттан биһигини өйөөбүт бар дьоммутугар, коллегаларбытыгар, үөрэнээчилэрбитигэр махтанан туран, кытанах доруубуйаны баһарабыт!

Вера дьиз кэргэни аатытан ийэтэ Евдокия Рыкунова

<p>Модут нэһилиэтин олохтооһор Мальцева Татьяна Васильевна, кини кыргыттарыгар, күтүөттэригэр, бары аймахтарыгар таптыыр уоллара, бырааттара</p>	<p>Бииргэ үлэлиир коллегабытыгар Мальцева Мария Гаврильевна, ийэтигэр Мальцева Татьяна Васильевна таптыыр бырааттара, уоллара</p>
<p>ПЕТА Уһун, ыарахан ыарыһтан олохтон туораабытын динир кутурбаһытын тиэрдэбит. «Модут нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, депутаттара, общественноһа</p>	

МАЛЬЦЕВ
Петр Гаврильевич
ыарахан ыарыһтан күн сириттэн барбытынан динир кутурбаһытын тиэрдэбит.
Модут балыһатын коллектива

Ийэтэ, балта, уола

Кылаабынай редактор э.т. Л.А. НОГОВИЦЫНА

ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбуяааччы — **41496**,
хаһыаты танғыы — **41332**,
бухгалтерия — **41141**,
факс — **41141, 41496**.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральная сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламыт нүөмэрэ — **ПН №ТУ14-0216**.

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтин, дьиэтин, адырыһын чопчу ыйын. Редакцияга киирбит суруктар төнөрүлүбөттөр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биір буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республика, Нам улууһа, Нам сэл., Заложной уул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат
РИС таһылына, таһылынна
уонна бэчээттир сыһаар бэчээттэннэ.
Адырыһа: Нам сэл. Заложная уул. №4
Формата А3. Кээмэйэ 2,5 бэчээт. лиис
Көңүл сыананан атыһыланар
Индекс — P0005. Тираһа — 1454
Бэчээккэ илии баттанькытын графига —
12:00 ч. 21.08.2015 с.
Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 21.08.2015 с.